

SULTAN MEHMED'İN EFLÂK PRENSİ III. VLAD DRAKULA (KAZIKLI VOYVODA) İLE OLAN MÜCADELESİ

Yusuf HEPER*

Öz: Eflâk Prensi Vlad Tpeş, Sigishoara kentinde 1431 yılında dünyaya geldi. Çocukluk yılları Transilvanya'da geçti. Daha sonra babasının Edirne'ye gelerek iki oğlunu rehin bırakmasıyla birlikte onun Anadolu topraklarında 6 yıl süren esaret hayatı başladı. 1448 yılında yakaladığı ilk fırsatta Osmanlı desteğiyle Eflâk voyvodası oldu. Ne var ki kuzeni II. Vladislav'ın Eflâk'a gelişiyle Boğdan'a geçti. Bir süre sonra Macar desteğiyle ikinci kez Eflâk voyvodalığına geçerek bu sefer silahlarını Osmanlı'ya karşı doğrulttu. Vlad Tpeş, Osmanlı'ya ödemesi gereken yıllık haracı göndermediği gibi Tuna Yalılarında bulunan Türk köy ve kasabalarını ateşe verdi. Bunun üzerine sultan Mehmed büyük bir orduyla Eflâk seferine çıktı. O, güçlü olan rakibinin karşısına çıkmaktansa stratejik geri çekilme yöntemiyle Fatih'i durdurmayı denedi. Hatta sultan Târgovişte'ye gelmezden evvel bir gece baskınıyla onu öldürmeyi dahi planladı. Ancak Fatih, Eflâk ordusuyla karşılaşmayınca onun yerine voyvodalığı kardeşi Radu'ya verdi.

Anahtar Kelimeler: Fatih Sultan Mehmed, Eflak, Kazıklı Voyvoda, Ştefan, Erdel.

SULTAN MEHMED'S STRUGGLE WITH WALLACHIAN VOIVOD III. VLAD DRACULA (VLAD THE IMPLAER)

Abstract: Vlad Tpeş, was born in 1431 in Sigishoara. His childhood years were spent in Transylvania. Later, when his father came to Edirne and he left his two sons as hostage thus started his 6 years of his captivity in Anatolian lands. At the first opportunity that he got in 1448, he became the Voivod of Wallachia with the support of Ottomans. However after the arrival of II. Vladislav, in Wallachia, he went to Moldavia. After a while he came to Voivodship for the second time with Hungarian support and this time he took up arms against Ottomans. He did not send his annual tribute which he had to pay Porte and he set fire to Turkish villages and towns in the Danube Mansions. As a result, the Sultan went on Wallachian Expedition with his large army. Vlad tried to stop Mehmed with a strategic retreat instead of go up against his strong rival. He even planned to kill the sultan in a night raid before he going to Târgovişte. However when The Sultan did not encounter the Wallachian army, he gave the voivodesship to Radu instead of him.

Key Words: Mehmed The Conqueror, Wallachia, Vlad The Implae, Stefan, Transylvania.

Giriş: Eflâk'ın Tarih Sahnesine Çıkışı ve Osmanlı Devleti ile İlk Temaslar

Rumen tarih literatüründe Eflâk'ın çoğu zaman Fâğâraş'tan kurulduğu varsayılmaktaydı. Eflâk'taki kronik ve epik tarzdaki anlatımlardan kaynaklı bu bilgiye göre XIII. yüzyılın sonlarında Negru Voyvoda, buradan Karpat ve Tuna hattına gelerek buraları tutup şehirlerin yanı sıra kilise ve voyvodalık sarayını kurmuştu. Bu anlatıdan hareketle birçok tarihçi Eflâk'ın kuruluşunu bu olaya dayandırarak bu durumun Boğdan için de geçerli olduğunu düşünmüşlerdi. Hâlbuki Eflâk'ın ortaya çıkışı Fâğâraş'ta beliren bir grubun birden ortaya çıkmasıyla değil, Olt Nehri'nin sağında ve solunda mevcut olan voyvoda, knez ve onların mensup olduğu farklı siyasi oluşumların tek yönetici tarafından bir bayrak altında toplanmasıyla meydana gelmişti¹. Özellikle XIII. yüzyıl ortalarında yerel güçlerle yapılan çarpışmalar sonrasında bu bölgede Tatar etkisinin azalması, Rumenlerin devlet oluşumunu hızlandıran bir etmen oldu. Bu sürecin gelişimine ek olarak Macar Krallığı'na tâbi olan Eflâk'ta ayrılıkçı hareketler kendisini göstermeye başladı. İlk olarak 1279 yılında Voyvoda Litovoi,

* Dr Öğr. Üyesi, İzmir Bakırçay Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü, e-posta: yusuf.heper@bakircay.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6044-0126.

¹ Constantin Giurescu, *Istoria Românilor (Din cele mai vechi timpuri până la moartea lui Alexandru Cel Bun (1432))*, Vol. I, Fundație Pentru Literatură și Artă Regele Carol II, București, 1946, s. 365.

Karpatların güneyinde kalan bölgeyi ele geçirip Macar hâkimiyetinden kurtulmayı denedi, ancak başarılı olamadı².

Litovoi'nin savaşta öldürülmesiyle voyvodalık kardeşi Barbat aracılığı ile 1290 yılına kadar devam etti. Ondan sonra Büyük Basarab'ın babası Tihomir idareyi ele aldı. Bu dönemde kaynaklar, Kuzey Tuna'daki herhangi bir siyasi bir oluşumdan ya da kurucunun isminden bahsetmemektedirler. Fakat Büyük Basarab dönemiyle birlikte 1310 yılında Eflâk'taki siyasi oluşumun gelişme gösterdiği söylenebilir. 1324 yılında ise Eflâk, hâlâ Macar Krallığı'nın güdümünde bir Rumen prensliği idi. Basarab, Macarların yayılmacı politikasının farkında olduğundan onlarla iyi geçinmeye çalıştı. Aynı zamanda evlilik yolu ile Bulgar Krallığı ile iyi ilişkiler kurmuş ve Bizans'a karşı verdiği mücadelelerde Bulgar Krallığı'nın desteğini almıştır. Öte yandan 1324-1328 yılları arasında Tatarlara karşı askeri başarılar kazanmıştır³. Eflâk'ın bu başarıları, Macarların hâkimiyet sahalarına ulaşınca Eflâk-Macar ilişkileri olumsuz etkilendi. Çok geçmeden Eylül 1330'da Macar kralı I. Karoly (1308-1342) ordusuyla Severin bölgesini ele geçirdi. Eflâk voyvodası Büyük Basarab, Macarlara 7 bin gümüş karşılığında bu bölgeden vazgeçmemesini söylese de etkili olmadı. Macar ordusu süratle "Posada" mevkiine gelerek Eflâklılarla mücadeleye giriştiler. Tam dört gün süren bu mücadelede Macar ordusu yenilmişti. Kaynaklar Kasım'da yapılan bu mücadele için Macar ordusunda görülen açlıktan ve yiyecek sıkıntısından bahsetmektedirler. Ayrıca Macarların savaşı kaybetmelerinde iklimin elverişli olmadığı anlatılır. Bu zaferle birlikte Rumenlerin Ülkesi (Țara Românească) adı verilen Eflâk Prensligi/Voyvodalığı Tuna Nehri ile Karpat Dağları arasında kuruldu. Ayrıca bu savaş Eflâklılara bağımsızlığın yolunu açmasının yanı sıra ülkenin sınırlarını Prut Nehri'nin ötesine kadar genişletilmesine olanak sağladı. Böylece Kuman soyundan gelen Basarab Eflâk hanedanlığını kurdu. Bu bölgeye kendi adını verdikten sonra 1352 yılında öldü⁴.

Tuna'nın kuzeyinde bu gelişmelerin yaşandığı dönemlerde Osmanlı Beyliğinin Balkanlarda bir güç olarak ortaya çıkması Eflâk voyvodalığını doğrudan etkileyen bir hadise oldu. Özellikle Osmanlıların kuzeye yönelik yayılmacı siyasetleri ve Osmanlı gazilerinin Balkan Dağlarının ötesine yaptığı akınlar Eflâk bölgesini Osmanlı tehdidi altına getirdi. Osmanlı Devleti ile Hıristiyan dünyası arasında tampon bir bölgede bulunan Eflâk, Hıristiyan dünyasını koruma görevini üstlendi. Bu bakımdan Eflâk'ın temel amaçlarından biri Osmanlılarla doğrudan temastan kaçınmak ve olabildiğince onları Tuna Nehri'nden uzak tutmaktı. Eflâk Voyvodası Vladislav, Osmanlı yayılmacılığına karşı Balkan direnişinde önemli bir rol oynadı. Osmanlı akıncıları ile ilk mücadeleler onun döneminde gerçekleştirildi⁵. Bununla birlikte Osmanlı-Eflâk mücadelelerinin en yoğun yaşandığı dönem Yaşlı Mirça zamanında oldu. Osmanlı Devleti'nin 1393 yılında Tırnova'yı (Târnova) ele geçirmesi ve sonrasındaki gelişmeler, onları Eflâk ile aralarındaki doğal sınır olan Tuna Nehri'ne yaklaştırdı. Mirça, Tuna Bulgaristan'ı ile Eflâk topraklarına akınlarda bulunan akıncı güçlerinin üssü konumundaki Karınovası'nı (Karinâbâd) istilaya girişti. Eflâk saldırılarını cezalandırmak için sultan I. Bayezid 40.000 kişilik ordu toplayarak Eflâk üzerine gönderdi⁶. Osmanlı ordusu hazırlıkların ardından sık meşe ağaçlarının arasından Eflâk'a giriş yaptı. Bu geçiş esnasında Osmanlı ordusu Eflâklıların sürpriz saldırılarına maruz kaldı. İki ordunun ilk ciddi karşılaşması muhtemelen Argeş Nehri'ni geçiş sırasında gerçekleştirildi. Osmanlı ordusunun Eflâk başkentine gelişi esnasında voyvoda Mirça'nın iki seçeneği bulunmaktaydı. Ya Osmanlılarla savaşı göze alamayıp Erdel bölgesine çekilecek ya da onları başkent önlerinde

² Ștefan Ștefănescu, Țara Românească de la Basarab I "Intemeietorul" pînă la Mihai Viteazul, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1970, s. 27.

³ Ștefănescu, Țara Românească de la Basarab I, s. 29-31.

⁴ I. Minea, "Războiul lui Basarab cel Mare cu Regele Carol Robert (Noemvre 1330)", *Cercetări Istoricе*, V-VII, (1929-1931), s. 338-339; Kemal Karpat, "Eflâk", *DIA*, C. X, TDV Yay., İstanbul, 1994, s. 467; N. Beldiceanu, "Eflâk", *EI*, Vol. II, Leiden E.J. Brill, 1991, s. 688.

⁵ Gemil Tasin, *Romanians and Ottomans in the XIVth-XVIth Centuries*, (Translated by Remus Bejan ve Paul Sanders), Editura Enciclopedică, București, 2009, s. 86-88.

⁶ Șt. Ștefănescu, "În Apărarea Țării și a Creștinătății. Țările Române în Ierarhia Medievală a Statelor Europene", *Istoria Românilor*, Vol. IV, Editura Enciclopedică, București, 2001, s. 283. Machiel Kiel, Karinâbâd, *DIA*, C. 24, TDV Yay., İstanbul 2001, s. 491.

durdurmayı deneyecekti. İlk seçenek Mirça için riskli görünmekle birlikte onun prestijini düşürebilirdi. Bunun yerine düşmanı savaş için uygun bir noktaya çekti⁷. Nitekim Argeş ya da Rovine civarlarında yapılan bu savaş sonucunda Mirça ile anlaşılıp Eflâk'ta hakimiyet sağlanmıştır⁸. Bu savaşın yapıldığı yer ve tarih ile ilgili literatürde birtakım tartışmalar⁹ olmakla birlikte Argeş Nehri yakınlarında Eflâk başkentine yakın bir konumda savaşın gerçekleştirildiği modern Rumen tarihçiliğince kabul edilmiş görünmektedir¹⁰.

1. Macaristan ve Osmanlı Devleti Gölgesinde Eflâk

Ankara Savaşı (1402) sonrasında Osmanlı Devleti'nin yaşadığı iç buhran dönemi Mirça'nın Eflâk'taki voyvodalığının zirve noktasına ulaştığı bir döneme denk geldi. Asya fatihi Timur'un sultan Bayezid'i mağlup etmesi Osmanlı Devleti'ni 11 yıllık buhrana sürükledi. Bu durumdan istifadeyle Eflâk voyvodası Mirça, Osmanlı şehzadeleri arasındaki taht mücadelelerine dahil olmakla Osmanlıların tepkisini çekti. Osmanlı Devleti'nde fetret devrini sona erdiren Çelebi Mehmed bir süre sonra Eflâk voyvodasını cezalandırmak için bizzat sefere çıktı. Osmanlıların 1417 yılında gerçekleştirdiği seferde Dobruca bölgesi ele geçirildi¹¹. Bu bölgenin alınması Osmanlılara Tuna üzerinde denetim hakkını kazandırdığı gibi Asya ve Avrupa arasındaki ticari geçişlerin sağlandığı Karadeniz'deki gözetimlerini güçlendirdi¹². 1418 yılında Mirça'nın ölümü Eflâk'ta bir süre taht mücadelelerine yol açtı. Bölgedeki siyasi kriz, Eflâk'ın iç siyasetine müdahale için komşularına iyi bir zemin hazırladı. Osmanlı Devleti ile Macaristan'ın Eflâk üzerinde siyasi çekişmeleri yeniden hızlandı. Osmanlılar, Macaristan'ın bölgede güçlenmesini engellemek için Eflâk'a çeşitli seferler düzenlediler¹³. Özellikle Eflâk voyvodalarının Macarlarla ittifak kurup Osmanlılar ile olan anlaşmayı ihlal etmeleri bu seferlerin sebebinin oluşturdu. Macarlardan aldığı desteğe güvenen Eflâk voyvodası Mihail, Tuna ile bağlantısı bulunan Yergöğü, Yeni Sale, Turnu ve İsakçı kalelerini yakıp yıktı. Eflâk'taki bu olaylara sessiz kalmayan Çelebi Mehmed 1420 baharında hazırladığı ordu ile yeni bir Eflâk seferine girişti. Bu seferle birlikte bu bölgelerde yeniden hâkimiyet sağlandı ve Eflâk voyvodası Mihail öldürüldü¹⁴. Osmanlıların bölgede artan etkisi voyvoda II. Radu döneminde de devam etti. Ancak tahta geçen II. Dan Macarlarla anlaşma sağlayıp bölgedeki Osmanlı etkisini kırmak istedi. Bu durum Osmanlılar ile olan mücadeleleri yeniden başlattı. Bu mücadelelerde II. Dan Osmanlılara karşı bazı parlak zaferler bile kazandı. Ancak onun ölümü Eflâk'taki iç mücadelelerin kaldığı yerden başlamasına yol açtı. A. Aldea'nın yönetime geçmesiyle birlikte Osmanlılar Eflâk'ta yeniden söz sahibi olmayı başardılar¹⁵.

⁷ Ionel-Claudiu Dumitrescu, Problema Apărării Capitalei în Timpul Domniei lui Mircea cel Bătrân: Bătălia de la Rovine, Muzeul Județan Argeș Argeșis, Studii și Comunicări, seria Istorie, Tom XIX, 2010, s. 52.

⁸ Feridun M. Emecen, "Osmanlıların Tuna'nın Kuzeyine Yönelik İlgileri XVI. Asırda Erdel Örneği", *Osmanlı Klasik Çağında Siyaset*, Timaş Yay., 2. Baskı, İstanbul, 2011, s. 227.

⁹ Yıldırım Bayezid ile Mirça arasındaki savaşın yerini ve tarihini saptamaya çalışan G. Georgescu, bu savaşın gerçekleştirildiği Rovine'nin yer ve konum ismi olmadığını bu bölgeye yerleşimlerin ancak 1864 yılından itibaren gerçekleştirildiğini ifade eder. Georgescu, savaşın gerçekleştirildiği konumu Beyaz Vadi'nin (Valea lui Alb) tepelerindeki Groapa denilen yerde gerçekleştirildiğini öne sürer. Bk. George Georgescu, "Locul și Data Luptei de la Rovine-Argeș", in *Argessis*, seria Istorie, tom. VII, 1995, s. 43. Öte yandan Nicolae Iorga ve Dimitrie Onciu gibi önemli tarihçiler bu savaşın Craiova yakınlarında yapıldığını öne sürdüğü gibi P. Panaitescu ise bu savaşın Turnu Margurele'yi Argeș'e bağlayan yol üzerinde bulunan mevkiye gerçekleştirildiğini belirtir. Zaten bu bölge 1960 yılından sonra Pitești'nin güneyinde yer alan Rovine olarak belirlenmiştir. Bk. Dumitrescu, a.g.m., s. 49-50.

¹⁰ Ștefănescu, "În Apărarea Țării și a Creștinătății", s. 283.

¹¹ Lucian Constantin Palade, *Relațiile Țării Românești cu Ungaria și Imperiul Otoman în Secolul Al XV-lea*, Ars Docendi, București, 2009, s. 9-15.

¹² Radu-Ștefan Ciobanu, "Lupta Domnilor Țării Românești de la Mihail Până la Vlad Țepeș Pentru Apărarea Unității cu Dobrogea (1418-1462)", in *Muzeul National*, Vol. 4, (1978), s. 83.

¹³ Palade, a.g.e., s. 16.

¹⁴ Ș. Ciobanu, a.g.m., s. 87.

¹⁵ Ștefănescu, *Țara Românească de la Basarab I*, s. 60-61.

Aldea'nın ölümüyle birlikte 1436 sonbaharında Eflâk yönetimi Vlad Dracul'a geçmiştir. Aldea'nın tersine Vlad Dracul Osmanlı Devleti ile olan ilişkileri düşmanca yürütmeye karar vermiştir. Bu kararın alınmasında Macaristan ile geliştirilen ilişkilerin rolü büyüktür. Nitekim Osmanlıların haracı ödemek istemeyen bu voyvodayı uzaklaştırmaya yönelik girişimler geri püskürtülmüştü. Bu dönemde Eflâk'ta iki siyasi yönelim vardı. İlki eldeki imkânlarla Osmanlılara karşı koymak isterken ikinci grup ise haracı düzenli şekilde ödeyip Osmanlı yönetimi ile iyi ilişkiler geliştirme çabasındaydı. Ancak Macar Kralı Sigismund'un ölümü Vlad'ın Osmanlılara karşı mücadele etmesinin önünü kapamıştır. Bu mücadelede dış yardımdan yoksun kalan Vlad, Bursa'ya giderek sultana tâbi olmayı tercih etmiştir¹⁶. Böylece Osmanlı egemenliğini kabul eden Vlad, 1437 yılında Mihaloğlu Ali Bey ile birlikte Erdel/Transilvanya seferlerine katılmıştır. Bu seferler sonucunda Erdel'in önde gelen Sibiu, Mediaş ve Făgăraş gibi şehirleri muhasara edilerek birçok ganimet elde edilmiştir¹⁷. Bundan bir yıl sonra (1438) Erdel'e yönelik akınlar devam etmiştir. Edirne'de toplanan Osmanlı ordusu kuzeye yönelmiş ve Gheorghe Brankoviç önderliğindeki ordunun bir bölümü Vidin üzerinden Tuna'yı geçerek Eflâk'a girmiştir. Vlad'ın katılımıyla buradaki akıncılar Erdel bölgesine geçmiştir. Ancak Erdel'de gelişen olaylar Braşov halkının Bran'da savunma önlemleri almasını gerektirmiştir. Bu alınan önlemler Osmanlı akıncılarını 10 Eylül'e kadar Sekel bölgesine girmesini engellemiştir¹⁸. Osmanlı akıncılarının giriştikleri bu ortak askerî harekât basit bir sefer gibi dursa da buradaki asıl amaç Temeşvar ve Budin'e ulaşmaktı. Osmanlılar Erdel'e yönelik saldırılarını artırdıkça Macaristan üzerindeki baskıyı daha da artırmıştır. Böylece Osmanlılar bu seferlerde Macarları korkutmakla kalmayıp bu memleketi fethetme niyetlerini açıkça göstermişlerdir¹⁹. Netice itibarıyla Osmanlı akıncılarının Erdel içlerine doğru ilerleyişi Macaristan için bir tehdit unsuru haline gelmeye başlamıştır. Bir zamanlar Macarlar için Orta Avrupa'da en büyük tehlike Moğollar iken XV. yüzyıldan itibaren bunun yerini Osmanlı Devleti almıştır²⁰.

Eflâk bölgesi, Macar Krallığı'nın Osmanlı akınları karşısında sınırları korunması için bir anahtar görevi üstlenmekteydi. Şöyle ki: eğer Eflâk voyvodası Macaristan'ın müttefiki olsaydı Erdel'e yönelik bu askerî harekâtlar gerçekleşmeyeceği gibi Macar topraklarının güvenliği tehlikeye düşmeyecekti. Eflâk voyvodasının Osmanlı tarafında olması sultanın işini oldukça kolaylaştırmıştı. Bu sayede Osmanlı orduları, Karpatları aşarak Erdel bölgesine rahatlıkla girip akınlar gerçekleştirebilmekteydi²¹. İlk etapta Osmanlı sultanının yanında yer alan Vlad 1439 yılında bu tutumundan vazgeçmiştir. Eflâk'ın tutum değiştirmesinde Macar Kralı Mathias'ın etkisi olmalıdır. Ne var ki Vlad Dracula, Macarlarla yeniden anlaşma yoluna gitmesi sebebiyle huzura çağırılıp kısa bir süre Gelibolu'da hapsedilmiştir²². Çünkü Macar toprakları üzerine yapılan seferde her zaman olduğu gibi Vlad da davet edilmişti. Ancak Osmanlıların Macarları yenmesiyle birlikte Vlad, kayıplara karışmış ve kendisini sultanın önünde şüpheli hale getirmişti²³.

Bu sırada Osmanlı akınlarına karşı koymak için Erdel'de Hunyadi Yanoş (Rom. Iancu de Hunedoara) ortaya çıkmıştır. Onun Osmanlı ordularına karşı en büyük başarısı Mezid Bey kuvvetlerini 18 Mart 1442 tarihinde Sibiu/Hermannstadt'ta (Mac. Nagyszeben) durdurmasıydı. Burada bozguna uğrayan Osmanlı akıncıları Tuna'ya doğru yönelmiş ancak Eflâk voyvodası Vlad'ın Karpat Dağları'ndaki geçitleri tutması birçok akıncının sonu olmuştur. Öte yandan Erdel'e karşı intikam seferine çıkan

¹⁶ Ştefănescu, "În Apărarea Țării și a Creștinătății", s. 311-312.

¹⁷ Mihail Guboğlu, "Osmanlılar ile Romen Ülkeleri Arasında İlk Devir İlişkileri (1368-1456) Hakkında Belirtmeler ve Doğrultmalar", IX. Türk Tarih Kongresi, C. II, TTK Yay., Ankara, 1988, s. 838.

¹⁸ Virgil Ciociltan, "Între Sultan și Împărat: Vlad Dracul în 1438", *Revista de Istorie*, Nr. 29, 1976, s. 1771-72.

¹⁹ Pınar Yiğit Türker, "Orta Çağ Macar Krallığı'nda Sekelleri Askeri Faaliyetleri ve Osmanlı-Macar Mücadelesindeki Konumu", *Selçuk Türkiyat*, (2022), s. 166-167.

²⁰ Türker, *a.g.m.*, s. 164.

²¹ Palade, *a.g.e.*, s. 22-23.

²² Guboğlu, *a.g.m.*, s. 838.

²³ Ilie Minea, "Vlad Dracul și vremea sa", *Cercetari Istoric*, Anul IV, Nr.1, (1928), s. 69.

Şahabettin Paşa da Hunyadi karşısında aynı mağlubiyeti yaşamıştır²⁴. Bu olaydan bir süre sonra Vlad, Osmanlılara karşı düzenlenecek olan Varna savaşına davet edilse de iki oğlunun rehin olarak Osmanlı topraklarında bulunması sebebiyle sultana bağlı kalmayı tercih etmiştir. Ancak Haçlı ordusunun Tuna'yı aşış Osmanlı topraklarına doğru ilerlemesi karşısında fikir değiştirerek oğlu Mirça komutasında 7.000 atlı askeri kralın emrine vermiştir²⁵. Nitekim Vlad'ın Haçlı ordularına yardım etmesi üzerine sultan II. Murad da onun oğullarını bir koz kullanmakta gecikmedi. Vlad, Sırp Prensi Gheorghe Brankoviç'in oğullarına neler yapıldığını bildiği için bundan sonra tarafsız kalmayı tercih etmiştir. Hatta Braşov sakinlerine gönderdiği mektubunda lütfen beni anlayın diye başlıyor ve devamında “niçin küçük çocuklarımı öldürülmeye bıraktım? Hıristiyanlık Barış'ı uğruna ve ülkemi Macar Kralı'na bağlı kılmak için”²⁶ diyerek kendince haklı bir neden sunmuştur.

1444 Varna Savaşı ve sonrasında Vlad Dracul, Osmanlıların artan baskısı altında olduğundan yeniden Türklerle barış yapmaya zorlanmıştı. Aynı zamanda Vlad Dracul, Boğdan voyvodalığında görülen taht mücadelelerinde taraf olma yoluna gitmiş, Boğdan voyvodalığı için Hunyadi'nin akrabası ve onun himayesinde olan II. Petru'ya karşı akrabası II. Roman'ı desteklemişti. Vlad Dracul'un bu tutumları, Hunyadi'nin Osmanlı'ya karşı Balkanlarda ve Tuna hattında gerçekleştireceği planların tehlikeye düşürmesine sebebiyet verdi. Bu durumda Hunyadi, Kosova Savaşı (1448) öncesi Eflâk'taki rakibini bertaraf etme yoluna gitti²⁷. Bu amaçla 1445 yılında Vlad üzerine bir sefer düzenleyerek onu yönetimden uzaklaştırdığı gibi ülkenin başına Dan'ı getirdi. Eflâk yönetimine gelen Dan, eline geçirebildiği ölçüde Vlad'ın akrabalarını öldürterek onu desteksiz bıraktı. Nitekim Tuna'daki Türk topraklarına sığınan Vlad, Türk ordusunun desteğini alarak 1446 yılında büyük oğlu Mirça ile birlikte Eflâk'a geldi. Bu olayın ardından Voyvoda Dan, Eflâk'ta kontrolü kaybedip Erdel'e kaçtı. Macar orduları Erdel'deki Bran civarından Dan'ın kuvvetlerine katılırken diğer taraftan da Boğdan voyvodası doğu cihetinden yardım göndermekle Vlad'ı kısıp almışlardır. Civar bölgelerden gelen takviye birliklerle beraber Dan, rakibini Târgovişte'de beklemeye koyuldu. İki taraf arasında yapılan savaşta Vlad'ın yanında bulunan Rumenlerin Dan tarafına geçmesi savaşın kaderini değiştirdi ve savaş sonunda Vlad yakalanıp oğluyla beraber acımasızca öldürüldü²⁸.

2. Vlad Tpeş'in İktidarı Ele Geçirme Yolundaki Mücadeleleri

Vlad Tpeş'in Eflâk yönetimini ele almasını hazırlayan koşullar II. Kosova Savaşı (1448) esnasında gerçekleşmiştir. Bu savaş sırasında II. Vladislav'ın 7-8 bin askerle beraber Kosova'ya yardıma gitmesi Vlad Tpeş için bir fırsat olmuştur. Nitekim Niğbolu ve Varna beylerinden aldığı destekle Eflâk'a gelmiş ve Vladislav'ın yokluğundan istifadeyle Târgovişte'de yönetimi ele geçirmiştir. Vlad Tpeş'in Eflâk tahtını ele almasıyla ilgili olarak Sırp asıllı bir yeniçeri olan Constantin Mihailovici, onun hükümet alametlerini alarak göreve başladığını ifade etmesi Osmanlıların onu resmi olarak tanıdıklarını gösterir. Öte yandan Osmanlı desteği ile Eflâk'ta yapılan bu darbe Macar yönetiminden ciddi bir tepki almıştır. Erdel vali yardımcısı Nicolae, Vlad Tpeş'ten tahtı ele geçirmesinin haklı gerekçesini istedikten sonra Hunyadi'nin nerede olabileceğini sormuştur. Bunun üzerine Niğbolu'daki bir Türk yetkilisinden aldığı habere dayanarak Hunyadi'nin Kosova'dan güçlkle kaçabildiğini ifade

²⁴ M. Tayyib Gökbilgin, *Sultan II. Murad (hükümdarlığı, fetihleri ve Haçlılarla Mücadelesi)*, Kronik kitap, 1. Baskı, İstanbul Temmuz 2021, s. 115-118.

²⁵ Matei Cazacu, *Drakula (East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450-1450)*, Translations by Nicole Mordarski, Stephen W. Reinert, Alice Brinton and Catherine Healey, Brill, Leiden-Boston 2017, s. 43.

²⁶ Matei Cazacu, “The Reign of Drakula in 1448”, *Drakula Essays on the Life and Times of Vlad the Impaler*, Edited by Kunt W. Treptow, Center for Studies, 2019, s. 64.

²⁷ Francisc Pall, “Intervenția lui Ianku de Hunedoara în Țara Românească și Moldova în Anii 1447-1448”, *Studii Revistă de Istorie*, Nr. 5, Anul XVI, 1963, s. 1054-55.

²⁸ Minea, “Vlad Dracul și vremea sa”, ss. 73-74. Vlad'ın ölümü Rumen tarihinde birçok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Bazı tarihçiler Vlad'ın Yanoş'un Karpatlara yönelik seferini baz alarak onun emri ile öldürüldüğünü iddia ederken Nicolae Iorga gibi tarihçiler de onun Voyvoda Dan'ın direktifleriyle öldürüldüğünü yazarlar. Nicolae Stoiescu, *Vlad Tpeş*, Editură Academiei Republicii Sociăliste România, București 1976, s. 15.

etmiştir²⁹. Öte yandan Vlad Țepeș, 31 Ekim 1448 tarihinde Târgoviște'de yönetime geçtiğinde Braşovlulara gönderdiği mesajda, Hunyadi Yanoș'un savaştan döndüğü takdirde onunla iyi ilişkiler kuracağını belirterek konumunu garanti altına almak istemiştir. Ancak II. Vladislav'ın Kasım ayı ortalarında Kosova Savaşı'ndan dönüşüyle Vlad Țepeș'in voyvodalığı sona ermiştir³⁰.

Bu kısa iktidarın ardından Edirne'ye dönen Vlad Țepeș, Osmanlı imparatorluk sarayında tahtı yeniden ele geçirmek için uygun zamanı bekleyecektir. Bu süre zarfında Osmanlı yöneticilerinden onun voyvodalık beklentisine dair herhangi bir belirtinin olmaması sultanın Vladislav'la anlaşma yoluna gittiğini göstermektedir. Bu bakımdan Rumen tarihçi Radu Cârciumar, Vlad Țepeș'in Osmanlı karşısı bir politikaya yönelmesini Edirne'de bulunduğu sıralarda hayatının ciddi bir tehlikeye girmesine bağlar. Bu yüzden Vlad Țepeș'in Osmanlı hâkimiyeti altında bulunması imkânsız hale gelmekteydi³¹. Bu koşullar altında Vlad Țepeș, annesi yoluyla akrabalık kurduğu Boğdan'a sığınmak durumunda kalmıştır. Rumen kaynakların yetersizliği sebebiyle Vlad Țepeș'in Boğdan'da yaptığı faaliyetleri tespit etmek zor olsa da onun ilk olarak Boğdan'da Alexânder'in daha sonra amcası II. Boğdan sarayına sığındığı bilinmektedir. Lakin Boğdan'daki entrikalar yüzünden amcası II. Boğdan'ın rakibi tarafından bir suikastla öldürülmesi sonucu Vlad Țepeș'e Erdel yolu görünmüştür³². Bu olayın ardından II. Boğdan'ın eşi ve çocuklarını Hunyadi Yanoș'un koruması altına girmesi için Erdel'e götürülmesi gerekmiş ve bu gruba Vlad Țepeș eşlik etmek durumunda kalmıştır. Vlad Țepeș, babasının katili Yanoș'a karşı çıkacak gücü olmadığı için ilk etapta Erdel'deki Sakson şehirleri olan Sighișoara veya Braşov'a sığınmıştır³³.

Vlad Țepeș'in Erdel'in güneyinde bulunan şehirlere sığınması onun Eflâk'taki iç gelişmeleri daha yakından takip edebilmesine olanak sağlamaktaydı. Bir müddet sonra Vlad Țepeș, Macarlardan müsaade almaksızın rakibi Vladislav'ın elinden iktidarı alma niyetlerinin duyulması üzerine Hunyadi Yanoș, Braşov'dan onu desteklememelerini ve yakalanması halinde ise Boğdan'a gönderilmesini istemiştir. Yine Vladislav da Eflâk'ın düşmanlarını beslediğine dair Braşov halkına yönelik suçlamalarda bulunmaktadır³⁴. Nitekim Vladislav'ın Hunyadi ile olan ilişkilerinin bozulmasını iyi değerlendiren Vlad Țepeș, anlaşma yolunu seçerek onunla Budin ve Pește'ye kadar gelmiştir. Macaristan'da bulunduğu sıralarda kral Ladislav'ın huzuruna dahi çıkmıştır. Bu esnada Vladislav'ın güney Erdel'e yaptığı akınlar Vlad Țepeș'e Eflâk taht adayı olmasının yolunu açtı³⁵. Şöyle ki, Vladislav'ın Erdel'e saldırması Macaristan'da bir tepki oluşturduğu gibi Hunyadi'nin Vladislav yerine Vlad Țepeș'i desteklemesine sebep olmuştur. Hunyadi, Osmanlıların 1456 Belgrad Kuşatmasına hazırlandığı sıralarda güney Erdel'in korunması için Vlad Țepeș'e güvenmeye başladı. Hunyadi'nin güney Erdel'i korumasına dair verdiği bu görev, onun Eflâk yönetimini ele geçirmesi adına uygun koşulları meydana getirdi. Vlad Țepeș'in tahtı ele alması hususunda Rumen tarihçiliğinde bir takım farklı görüşler barındırmakla birlikte bu görüşlerden Vlad Țepeș'in Macaristan destek ve himayesiyle yönetimi ele aldığı yönündeki fikirler daha makul görünmektedir. Bunun yanı sıra Vlad'ın bu yardımlarının yanı sıra Vladislav'dan korkusuna Erdel'e sığınan bir grup boyarın da desteğini alması onu güçlü kılmıştır³⁶.

²⁹ Cazacu, "The Reign of Drakula in 1448", s. 67-68; Călători Străini Despre Țările Române, (volum ingrijit de Maria Holban și colab.), Vol. I, Editura Științifică, București, 1968, s. 125-126.

³⁰ Constantin Rezachevici, *Cronologia Critică A Domnilor Din Țara Românească și Moldova (1334-1881)*, Vol. I (Secolele XIV-XVI), Editura Enciclopedică, București, 2001, s. 102.

³¹ Radu Cârciumar, A Candidate to the Walachian Throne. Vlad Țepeș and his Exile in Moldavia (1449-1452), *Annale d'Université Valahia Târgoviște Section d'Archéologie et d'Histoire*, Tome XIV, Nr 1, 2012, s. 85-86.

³² Emil Stoian, *Vlad Țepeș Mit și Realitatea*, Istorică Editura Albatros, București 1989, s. 46.

³³ Cazacu, *Drakula*, s. 72.

³⁴ Stoian, *a.g.e.*, s. 46-48.

³⁵ Rezachevici, *a.g.e.*, s. 103.

³⁶ Stoiescu, *a.g.e.*, s. 35-36.

3. Eflâk'ta İç Politika ve Erdel ile olan İlişkiler

Vlad Tpeş, ülke içerisinde güçlü bir otorite kurmanın ancak dış tehlikelere karşı durmakla mümkün olduğunun farkına vardı. Braşov halkına hitaben gönderdiği bir mektupta bu fikrini şöyle beyan etmiştir:

“Siz şöyle düşünün ki; eğer bir adam veya hükümdar (içeride) çok güçlüyse, barışı istediği gibi gerçekleştirebilir ancak güçsüzse ondan daha güçlüsü gelir ve (ülkede) ona istediğini yaptırır³⁷”.

Saltanatının başından itibaren benimsediği bu fikir tüm egemenliği boyunca kendisini gösterecektir. Nitekim Vlad Tpeş, Eflâk'ta gücünün zayıfladığını gördüğünde buna kendi yönteminde cevap vermesi gerekiyordu. Bu yüzden plan gayet açıktı. *“Hainlik potansiyele sahip herkesten kurtul ve onların yerine sadık kimseler koy”*. İşte bu planı uygulamak için Târgovişte'de bir Paskalya ziyafeti gerçekleştirdi. Burada yapılan katliam Alman hikâyelerinde aynen şu sözlerle ifade edilir:

“Vlad, bölgesindeki tüm boyarları ve soyluları kendi evine davet etti. Yemek bittikten sonra masadaki en yaşlı boyara dönerek, bu topraklarda yöneticilik yapan kaç tane voyvoda hatırlıyorsun diye sordu. İçlerinden birisi aklına geldiği kadarıyla bu soruyu cevapladı. Yaşlı ve genç olan diğer boyarlar aynı şekilde cevap verdiler. Birbirlerine böyle kaç tane voyvoda düşünebileceklerini sordular? Birisi 50, diğeri 30, bir başkası 20 derken orada bulunan gençlerden hiçbirisi yediden fazlasını söyleyemedi. Böylece tüm boyarlar kazığa geçirildi. Oradakiler toplamda kazığa geçirilen 500 kadar kişi saydılar³⁸”.

Buna benzer ifadeler Eflâk kroniklerinde de geçmekle birlikte kroniklerde Vlad Tpeş'in neden böyle bir eylem yaptığı izah edilir. Özellikle Radu Popescu bu hadiseden hiç bahsetmezken Kantakuzen kroniğinde bazı detaylar verilir. Onun anlattığına göre, Vlad Tpeş, Poienari Kalesi'ni³⁹ inşa etti. Târgovişte halkının kardeşi Mirça'ya yaptıklarını öğrenince onlardan intikam almak istemiştir. Bir Paskalya gününde tüm konuklar eğlenirken onları ikaz etmeksizin yakalamış ve sonra da şehirdeki tüm yaşlıları kazığa geçirmiştir. Şehirdeki genç çiftleri çocuklarıyla birlikte üzerlerinde hâlâ bayram kıyafetleri varken bile Poienari'daki şatosuna götürmüştür. Burada onları elbiseleri parçalanana dek çalıştırmıştır. Bu eylemlerden ötürü Kantakuzen ona Kazıklı lakabının verildiğini yazar⁴⁰. Öte yandan Bizanslı Müellif C. Laonikos ise Vlad Tpeş iktidara geldikten sonra kendisi için sadık bir muhafız birliği oluşturduğunu ve ihanet potansiyeli taşıyan boyarları hane halkıyla birlikte kazığa geçirdiğini belirtir. Onun yazdığına göre Vlad Tpeş, Paskalya Bayramı'nda yaklaşık 20 bin kadar boyarları aile ve hizmetlileri kendi yöntemiyle öldürerek Eflâk'taki yönetimini güçlendirdi. Tüm bunları boyarların geçmişte suçlu oldukları için değil ileride kendisine karşı hainlik potansiyeli ile gerçekleştirdi⁴¹. Onun

³⁷ Nicolae Stoicescu, “Politica Internă a lui Vlad Tpeş”, *Revista de Istorie*, Tom 29, Nr. 11, (1976), s. 1658.

³⁸ Cazacu, *Drakula*, s. 117-118; Raymond T. McNally and Radu Florescu, *In Search of Drakula*, New York 1994, s. 196.

³⁹ Sosyalist Romanya'nın 1960'larda uluslararası turizme açılmasıyla ülke birçok yerden turist ağırlamaya başladı. Özellikle Bram Stoker'in romanından etkilenip Vlad Drakula'nın şatosunu ziyaret etmek için Transilvanya'ya akın eden binlerce turist gördükleri Poinari Kalesi karşısında şaşkınlığa uğradılar. Ancak daha sonra Transilvanya'nın güneyinde bulunan Bran Kalesi'nin onun yaşadığı yer olarak tanımlandılar ve bu yanlış Romanya hükümetinin de göz yummasıyla sonraki yıllarda da devam etti ve günümüzde hâlâ Bran Kalesi, Vlad'ın yaşadığı yer olarak bilinmektedir. Bk. Duncan Light, “Drakula Tourism in Romania Cultural Identity and the State”, *Annals of Tourism Research*, Vol. 34, no: 3, (2007), s. 753. Ancak Vlad'ın emriyle inşa edilen Poinari Kalesi konumundan dolayı Eflâk hazinesinin korunduğu yer olduğu gibi voyvodanın düşmanları için ideal bir hapisaneydi. Bk. Radu Ştefan Veragatti, Vlad Tpeş şi Argeşul, *Muzeul Judeţan Argeş ARGESISS*, Studii şi Comunicări, Seria Istorie, Tom XV, (2006), s. 194.

⁴⁰ Letopiseşul *Cantacuzinesc: Istoria Ţării Româneşti (1290-1690)*, (Editie Critică Întocmită de C. Grecescu şi D. Simonescu), Editura Academiei R.P.R., Bucureşti, 1960, s. 4; Kazıklı Voyvoda ile ilgili bir prosopografi çalışması yapan Emil Stoian, farklı kaynaklardan onun isminin geçtiği yerlerle ilgili yaptığı tespit; III. Vlad'ın Batılı kaynaklarda Drakul, Osmanlı kaynaklarında ise Kazıklı Voyvoda şeklinde anıldığını görmüştür. Stoian, *a.g.e.*, s. 35-40.

⁴¹ Laonic Chalcocondil, *Expuneri Istorie, Creşterea Puterii Turceşti Ciderea Imparaţiei Bizantin, în Romîneşte* de Vasile Grecu, Editura Academiei Republicii Populare Romine, 1958, s. 283. Bu eserin Türkçeye çevrilmiş hali için ayrıca bk. Laonikos Khalkokondylis, *Türklerin Genel Tarihi*, I. Cilt, (Yayına Hazırlayan: Mustafa Daş).

yaptığı bu hareket, Eflâk'taki olası düşmanlarından kurtulup yönetimde kendisine sadık bir kadro oluşturmasına olanak vermiş olabilir.

Vlad Țepeș, Eflâk'taki otoritesini sağlamlaştırdıktan sonra artık yönünü dış politikaya çevirebilirdi. Eflâk dış politikasında önemli bir yere sahip olan Macarlarla olan dostluk bağlarını dedesi Mirça döneminde olduğu gibi devam ettirildi. Öte yandan Erdel'deki Saxon şehirlerine Vlad Țepeș'in askeri desteğini sağlanmasına yönelik yapılan anlaşmadan hemen sonra Osmanlı elçisi, başkent Târgoviște'ye gelerek haracın yıllık olarak ödenmesini, Karpat Dağları'ndan geçiş izni ve onun bir oğlunun İstanbul'a gönderilmesini talep etti. Vlad Țepeș her ne kadar Osmanlılar ile barış yapmış olsa da Erdel'e yönelik Osmanlı akınları için Eflâk'ın bir üs olmayacağı sinyalini vermeye başladı. Bunun yanı sıra amacının Erdel'deki Saxon şehirlerine zarar vermek olmadığını ve dostluk üzerine kurulu olduğunu ifade etmiştir⁴². Bir müddet sonra Vlad Țepeș ile Brașov arasında yapılan anlaşmada, iki taraf Türk tehlikesine karşı ortak hareket etme sözü veriyordu. Bu anlaşmaya göre; Vlad Țepeș, Brașov'u Türk akınlarından koruyacağı gibi tüccarlara da Eflâk'ta serbest ticaret hakkı taniyacaktı. Öte yandan Brașov şehri de onun düşmanları tarafından yönetimden alınması karşısında buraya sığınmasına yardımcı olacaktı⁴³. Ancak Erdel ile olan ilişkiler istenilen düzeyde gitmedi. Çünkü Macar Kralı Ladislav'ın ona karşı Dan'ı desteklediği ve Brașov'dan da aynı şekilde onu himaye etmesi isteniyordu. Bu duruma Vlad Țepeș açısından bakıldığında ilişkilerin kötüye gitmesi normaldi. Çünkü Erdel'deki Saxon şehirleri onun rakibi Dan'ı bu bölgede tutarak dostluğa aykırı davranıyordu⁴⁴. Erdel'deki Saxon şehirlerinin Eflâk'ın iç işlerine karışması üzerine Vlad Țepeș, Sibiu şehrine gönderdiği mektupta onların bu tür düşmanca tutumlardan vazgeçmelerini aksi takdirde sert önlemler alacağını ima etmiştir⁴⁵. Sibiu şehrinin tutum değiştirmemesi üzerine Vlad Țepeș bu bölgeye bir saldırı gerçekleştirmiş ve Sibiu yakınlarındaki yerleri yakıp yıkmıştır. Sonrasında Bârsa bölgesine akınlar yapılmış ve burada bulunan erkek, kadın ve çocuklar Eflâk'a getirildikten sonra kazığa geçirilmiştir. Bu hususla ilgili olarak Alman anlatıları, Vlad Țepeș'in tüm gücünü Bârsa'ya gönderdiğini ve buradan geçtikleri köy ve kalelerde bulunan insanları kazığa geçirdiğini ve bu sırada arkadaşları ile birlikte masada yemek yediğini anlatmaktadırlar⁴⁶. Osmanlı tarihçisi İdris-i Bitlisi ise onun cesaret ve korkusuzlukta zalimler arasında seçkin bir yeri olduğunu belirttikten sonra Eflâk'ta yapılan vahşetleri şöyle özetlemektedir:

"...Vlad, etrafına saldırdığı korku ve uyguladığı siyasetten biri, hükümet ve oturduğu mekânın hemen karşısında altı millik düz bir arazinin etrafını duvarlarla çevirmiş, ağaç ve bitki yerine ucu yontularak kazık şekline getirdiği ağaçları yerlere dikmiş, her tarafta ele geçirdiği düşmanlarını bu kazıkların üzerine oturtuyor veya haça bağlıyormuş. Kazığın başında veya haça bağlı vaziyette uzun süre tutulan bu kişileri zamanla yırtıcı kuşlar ve hayvanlar yiyormuş. Ölülerin kazıklar ya da haçların üzerinden indirilip defnedilmesine kesinlikle izin vermiyormuş. Herhangi birisi bunlardan birisini indirip götürürse kendisini kazığa oturtur veya haça asarmış. Evini bu alana bakar yaptırmış ve dinlenme ve hoş vakit geçirdiğim yer burası dermiş..."⁴⁷

⁴² Cazacu, *Drakula*, s. 97-100.

⁴³ Gustav Gündisch, "Cu Privire la Relațiile lui Vlad Țepeș cu Transivania in anii 1456-1458", *Studii*, 1963, Nr. 3, s. 684.

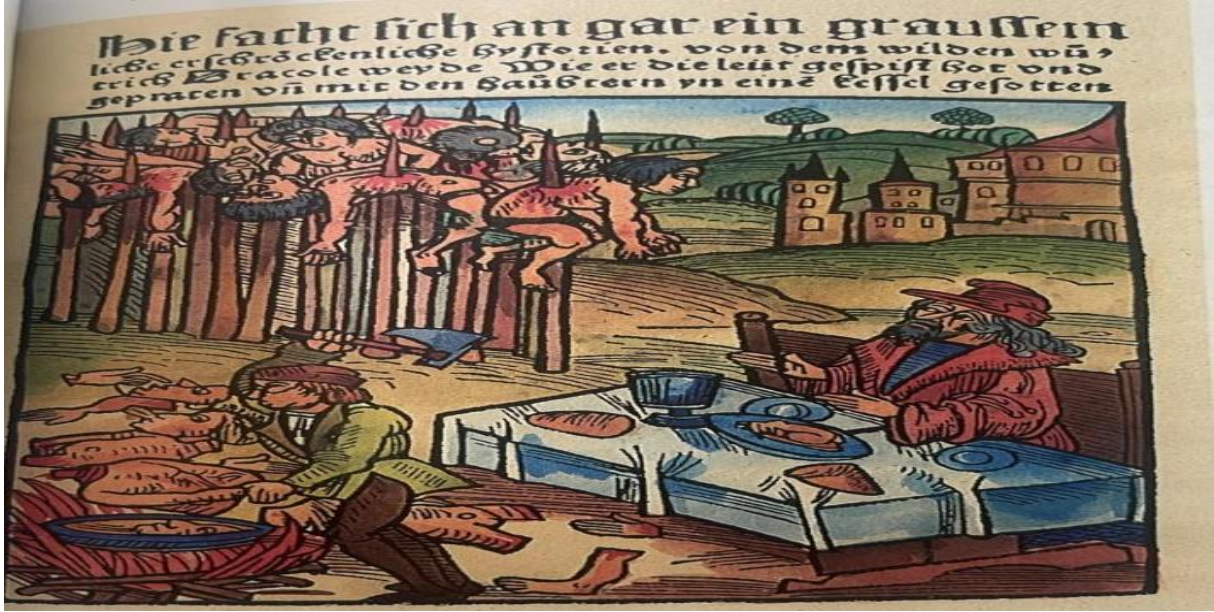
⁴⁴ Gündisch, *a.g.m.*, s. 684.

⁴⁵ Nicolae Stoicescu, "Vlad The Implae'r's Relations with Transylvania and Hungary", *Drakula Essays on the Life and Times of Vlad the Implae'r*, Edited by Kunt W. Treptow, Center for Studies, 2019, s. 100.

⁴⁶ Ioan Boğdan, *Vlad Țepeș și Narațiunile Germane și Rusești Asupra lui*, Editura Librăriei Socecu, București 1896, s. 14-15.

⁴⁷ İdris-i Bitlisi, *Heşt Behişt VII. Ketibe (Fatih Sultan Mehmed Devri 1451-1481)*, Tashih-Tahkik-Çeviri: Muhammed İbrahim Yıldırım, TTK, Ankara 2013, s. 157.

Resim I: Kazığa geçirilmiş insanların karşısında Vlad'ın yemek yemesini tasvir eden gravür

(**Kaynak:** Neagu D. and Radu O., From Vlad the Impaler to Drakula the Vampire, (Trans: Alistair Ian Blyth, Humanitas, Bucureşti 2011, s. 31)

Bu dönemde Vlad Țepeș, Macar Kralı Ladislas'a karşı Michael Szilagyı ile iyi ilişkiler geliştirmeye yöneldi. 1457 yılı sonbaharında Szilagyı aracılığıyla Braşov şehri ile mücadeleleri sonlandıran bir anlaşmaya varıldı. Anlaşmayla birlikte Braşovlular, Eflâk'ta hak iddia eden Dan'ı bu bölgeden uzaklaştırmayı vaat ediyorlardı. Bunun üzerine Vlad Țepeș, tüccarlara Eflâk yolunu açtığı gibi Erdelli tüccarların serbestçe Eflâk'a içinde güvenle ticaret yapabileceklerini garanti etmiştir. Bundan dolayı 1458 yılı Szilagyı sayesinde güney Erdel şehirleri ile Eflâk'ın barış içinde geçirdiği bir dönem olmuştur⁴⁸.

Bu dönemde Erdel şehirleri ile olan iyi ilişkilerin yeniden bozulmasının siyasi ve ekonomik olmak üzere iki nedeni vardı. Güney Erdel şehirlerinin Vlad Țepeș'in rakiplerini buraya davet etmesi ve koruması buraya yönelik seferlerin siyasi nedenini oluşturmaktadır. Öte yandan Amlaş Kalesi'nde bulunan Petermann ve Roşia'nın yardım karşılığında Rucăr'ı İbrail'e bağlayan ticaret yolunun hâkimiyetini Vlad Țepeș'e bırakmaya söz vermesi ve onun burada hak iddia etmesi bu olayın ekonomik boyutunu oluşturmaktadır⁴⁹.

İlk etapta Eflâk sınırını geçen birkaç düzine Braşovlu tüccar, yakalanıp kazığa geçirildi. 1459 yılı başlarında ise bizzat Vlad Țepeș'in komuta ettiği ordular Karpat dağlarını aşır Erdel sınırına girdiler. Rucăr Geçidi'ni geçen askerler Bran'a yöneldiler. Eflâk'ta hak iddia eden Dan'ı yakalamak için ikiye ayrılan Eflâk güçlerinin bir kısmı Codlea bölgesini talan ederken Vlad Țepeș'in önderliğinde bulunan diğer kısım ise Braşov'un kuzeyine saldırılar düzenlediler. Ancak bu saldırılarda Dan ele geçirilemedi⁵⁰. Özellikle Mart 1460 yılında Braşov tarafından desteklenen Dan, bir grup askerle Vlad Țepeș'i tahttan indirmek için Karpat dağlarını aşır harekete geçmiştir. Ancak bu mücadelede Vlad

⁴⁸ Stoicescu, "Vlad The Implae'r's Relations", s. 102-105.

⁴⁹ Ştefana Simonescu, "Ştiri din Naraşunile Germane despre Vlad Țepeș", *Revista de Istorie*, Tom. 29, Nr. 11, (1976), s. 1723.

⁵⁰ Constantin Şerban, "Relaşıile lui Vlad Țepeș cu Transilvania şi Ungaria", *Revista de Istorie*, Tom. 29, Nr. 11, (1976), s. 1706-1707. Ayrıca 2 Nisan 1459 tarihli bir belgede Eflâk'ta hak iddia eden Dan'ın Braşov kasabası sakinlerinden Vlad hakkında "şeytan" (Dracul) olarak söz edildiğini öğrenmiştir. Yine burada bahsedildiğine göre Vlad Drakula, Eflâk'a dil öğrenmeye gelen 300 kadar tüccar ve çocuğu diri diri yakmıştır. Bk. Boğdan, *a.g.e.*, s. 17.

Tepeş'e yenik düşünce hazin bir sonla karşılaşmıştır. Vlad Tepeş, ona diri diri kendi mezarını kazdırmış, ardından başı kesilerek idam edilmiştir⁵¹.

1460 yılında Vlad Tepeş'in önderliğinde yeniden Erdel'e geçen Eflâk askerleri, Amlaş bölgesini talan ederek Rumen ve Saksonlardan oluşan birçok kimseyi parçalara ayırıp kazığa geçirdiler. Sakson kaynakları abartılı olarak 30.000 kişinin öldürüldüğünü iddia etmektedir. Öte yandan Braşov'daki kilise kayıtları, öldürülen kişilerin sayısını belirtmezken sadece Braşovlu tüccarların kazığa geçirildiğini yazmaktadır⁵². Vlad Tepeş ile Erdel şehirlerinin ekonomik ve siyasi mücadeleleri Ekim 1460 tarihinde iki tarafın anlaşmaya varmasıyla sonlanmıştır. Bu anlaşmanın sağlanmasında Vlad Tepeş'in şiddetli taarruzları ve gelişen politik koşullar etkili olmuştur⁵³.

4. Vlad Tepeş'in Osmanlılara Karşı İsyamı ve Sonun Başlangıcı

Vlad Tepeş, Eflâk Prensiği'nin statüsü gereği Osmanlı Devleti'ne karşı haracı düzenli olarak ödemekle mükellefti. Nitekim Tursun Bey'in de ifade ettiği gibi her yıl haraç ve pişkeşi ile saraya gelir ve hükümdarlık alâmetinin bir göstergesi olarak hil'at ve kızıl börk ile ülkesine gönderilirdi⁵⁴. Bu bilgiler Sırp bir yeniçeri olan Constantin Mihailoviç'in⁵⁵ hatıratlarında da dile getirilmekle birlikte Vlad Tepeş'in daha sonraki yıllar itaat için İstanbul'a dahi gitmediği anlatılır⁵⁶. Ancak 1461 yılına gelindiğinde ise Vlad Tepeş, artık Osmanlı yanlısı politikasından vazgeçerek sultana isyan eder konuma gelmişti. Bu isyanın sebebiyle ilgili olarak Osmanlı kaynaklarında bolca malumat bulunmaktadır. Bunlardan Tursun Bey, Eflâk Seferini Vlad Tepeş'in her yıl ödemekle yükümlü olduğu haracı getirmemesine bağlamaktadır⁵⁷. Öte yandan İdris-i Bitlisi, Fatih Sultan Mehmed'in Trabzon Seferi'ne çıkmasıyla birlikte Vlad Tepeş ile sultan arasındaki mesafenin uzadığını ve Tuna Nehri'ni geçip İslam beldelerine zarar verdiğini bu yüzden sultanın gazabına uğrayıp Eflâk Seferi'ne karar verildiğini yazar⁵⁸. Onların verdiği eksik bilgiler Solakzâde, İbn Kemâl ve Mehmed Neşri'nin eserlerinde tamamlanır. Nitekim Fatih'in Trabzon Seferi'nden sonra İstanbul'a davet edilen Vlad, Eflâk'tan ayrılması halinde Macarların tahtı ele geçireceğini bu yüzden onun yerine uç beylerinden birinin Eflâk'ta saltanata vekillik yapması halinde gelebileceğini iletmişti. Bunun üzerine sultan, Çakırcı Hamza Bey'i Eflâk'a gönderdiğinde, Vlad Tepeş bir hile ile geceleyin buz tutan Tuna Nehri'ni geçip onlara saldırdığı gibi onu esir edip öldürmüştü, dolayısıyla sultanın tepkisini çekmişti⁵⁹. Nitekim benzer bilgiler Aşıkpaşazâde tarafında da verilmektedir⁶⁰. Oruç Bey ise, Eflâk Seferi'nin sebeplerinden hiç bahsetmezken sadece Vlad Tepeş'in Tuna Yalılarına yaptığı katliamlara detaylı şekilde değinir. Oruç Bey, Vlad Tepeş'in, Çakırcı Hamza Bey'i öldürdükten sonra askerlerini altı gruba ayırarak Tuna'daki Türk köy ve kasabalarına yolladığını ve Tutakan, Niğbolu, Silistre ve

⁵¹ Constantin C. Giurescu, "The Historical Drakula", Drakula Essays on the Life and Times of Vlad the Impaler, (Edited by Kunt W. Treptow), Center for Romanian Studies, 2019, s. 22.

⁵² Boğdan, a.g.e., s. 16.

⁵³ Simonescu, a.g.e., s. 1727.

⁵⁴ Tursun Beğ, *Târîh-i Ebü'l-Feth*, (haz: Mertol Tulum), Baha Matbaası, İstanbul, 1977, s. 110-111.

⁵⁵ 1435 ve 1501 yılları arasında yaşayan Constantin Mihailoviç, Sırp asıllı bir yeniçeridir. Kendisi Fatih Sultan Mehmed ile giriştiği birçok mücadeleye katılmış ve özellikle 1462 yılındaki Eflâk Seferi'nde görev almıştır. Ancak Bosna'da iken Macarlar tarafından esir alınmış ve sonra Lehistan'a götürülmüş ve hatıratlarını burada kaleme almıştır. Bk. *Călători Străini Despre Ţările Române*, (volum ingrijit de Maria Holban şi colab.), Vol. I, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968, s. 123.

⁵⁶ Konstantin Mihailoviç, *Bir Yeniçerinin Hatıraları*, (Fransızcadan çevirenler: Nuri Fudaylı Kıcıroğlu-Behiç Anıl Ekin), 2. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2017, s. 101.

⁵⁷ Tursun Beğ, *Târîh*, s. 111.

⁵⁸ Bitlisi, *Heşt Behişt*, s. 157-158.

⁵⁹ Mehmed Neşri, *Kitâb-ı Cihan-nümâ*, (Yayına Haz: Faik Reşit Unat ve Mehmed A. Köymen), 4. Basım, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2014, s. 755-756; Solak-Zâde Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solak-Zâde Tarihi*, İstanbul, 1297, s. 106; İbn Kemal, *Tevârih-i Âl-i Osman VII. Defter*, (Haz. Şerafettin Turan), TTK Yay., Ankara, 1991, s. 205-206.

⁶⁰ *Aşıkpaşazâde Tarihi*, (Haz. Necdet Öztürk), Bilge Kültür Sanat, 1. Basım, İstanbul 2013, s. 227.

Hârşova'da bulunan Müslümanları kendi usulünce katlettiğini yazmaktadır⁶¹. Bu anlatımlardan farklı olarak Hoca Saadetin, Eflâk Seferi'nin sebebini onun ülkesinde giriştiği hunharca katliamlara ve sonrasında Hamza Bey'in öldürülmesine bağlamaktadır. Nitekim Hoca Saadetin'in anlatımıyla Rumeli'yi koruma görevini üstlenen İshak Paşa, Dîvân-ı Hümâyûn'da Vlad Tepeş'in Eflâk'ta yaptığı vahşetleri tek tek anlatarak padişahı etkilemişti. Yine de padişah, ona son bir kez şans vermek için İstanbul'a çağırılmış ancak O, İstanbul'a gelmesi halinde Eflâk'taki boyarların Macarlarla anlaşıp yerine başkasının geçeceğini söylemişti. Bunun yerine Eflâk'a yakın konumda bulunan beylerden birisini ülkesini koruması için göndermesini tavsiye etmiş ve Vlad Tepeş'in bu hilesine aldanan padişah, oraya Niğbolu Beyi Çakırçıbaşı Hamza'yı göndermişti. Bunun sonucunda bir kış günü Tuna Nehri'nin buz tutmasıyla karşıya geçen Vlad Tepeş, Hamza Bey ve yakınındakileri şehit ettiği gibi onun kesik başını Macar kralına göndermişti⁶². Bu anlatımlardan anlaşıldığı üzere Eflâk'a sefer düzenlenmesinin sebebi yıllık haracın ödenmemesi ve Vlad'ın Tuna Yalılarında bulunan İslam beldelerine zarar verip katliamlar yapmasıydı. Bu sebeplerden farklı olarak onun Mathias'a gönderdiği mektupta Macarlarla olan münasebetinden dolayı barışı bozduğunu ve bu gerekçe ile sultanın kendisine savaş açtığını belirtmektedir⁶³.

Osmanlı kroniklerinden farklı olarak Bizanslı müellif Dukas, padişahın 1462 senesinde Vlad Tepeş'e elçi göndererek, İstanbul'a gelirken yeniçeri alımı için 500 delikanlının yanı sıra 10.000 duka altını getirmesini emrettiğini yazmaktadır. Vlad Tepeş ise Osmanlı'ya vermesi gereken haracın hazır olduğunu ancak Eflâk'tan istenilen delikanlıları veremeyeceğini iletmesi üzerine Fatih'in sefer kararı aldığını belirterek⁶⁴ Osmanlı müelliflerinden farklı bir bakış açısı sunmaktadır. Buna benzer bir hikâye de İspanyol Vicente Rocca⁶⁵ tarafından anlatılır. Ona göre Sultan Mehmed, Vlad'a üç yıllık haracı göndermesini ve yeniçeri alımı için 15 kadar Hristiyan genci İstanbul'a göndermesini istedi. Bu isteği memnuniyetle kabul eden Vlad, bu isteği sadece Niğbolu Beyi'nin huzurunda gerçekleştirmek istediğini iletmişti. Ne var ki Niğbolu Beyi Hamza'nın gelmesiyle birlikte onların hepsini bir kaleye kapattıktan sonra gece yarısı askerleriyle Niğbolu'ya saldırıya geçmişti⁶⁶. Bu noktada haraç mevzusunu doğru işiten Vicente, Eflak'tan devşirme alındığı hususunda yanlışlığı düşmüş veya yanlış haberler işitmiş olmalıdır. Diğer Bizanslı müellif Laonikas ise Hamza Bey hadisesinden sonra Vlad Tepeş'in Tuna Yalılarında bulunan Türk köy ve kasabalarında yaptığı vahşetten sonra sefer kararı alındığını ifade etmektedir⁶⁷. Bu katliamlardan daha detaylı bahseden Constantin Mihailoviç, Vlad'ın tüm ordusunu topladıktan sonra kışın donmuş halde bulunan Tuna üzerinden Niğbolu'ya geçtiğini ve orada askerlerini serbest bırakarak bu bölgedeki birçok insanın ölmesine yol açtığını belirtir. Hatta bu bölgede Müslüman ve Hristiyan ayrımı yapılmadan öldürülen kişilerin burunları kesilerek Macar Kralı Mathias'a sunulmuştur⁶⁸.

Nihayetinde Fatih Sultan Mehmed, Vlad Tepeş'in yaptığı bu vahşice girişimlerden sonra Eflâk Seferi'ne karar verdi. 1462 yılı baharında girişilecek bu sefer için 150.000 askerini yanı sıra 20 kadırğa ve 150 nakliye gemisi hazırlanmıştı. Padişah, Tuna Nehri'ne gelmeden önce⁶⁹ vezir Mahmud Paşa'yı Tuna Nehri'ni gözetlemesi ve ordunun geçişi esnasında herhangi bir baskın yememesi için 30.000

⁶¹ *Oruç Beğ Tarihi*, (Haz. Necdet Öztürk), Bilge Kültür Sanat Yay., İstanbul, 2014, s. 103-104.

⁶² Hoca Saadetin, *Tacû't-Tevarih*, I, İstanbul, 1280, s. 485-487.

⁶³ Nicolae Iorga, *Scrisori de Boieri Scrisori de Domni*, Vălenii de Munte, 1925, s. 167.

⁶⁴ Dukas, *Bizans Tarihi*, Çev. VL. Mirmiroğlu, İstanbul Matbaası, İstanbul 1956, s. 212.

⁶⁵ Vicente Rocca'nın yazdığı "*La Progenia della Casa de'Octomani*" adlı eserde yer alan Vlad Tepeş'e ait önemli bir bölümün çevirisi ve kritiği Rumen tarihçi Ş. Andreescu tarafından yapılmıştır. Bk. Ştefan Andreescu, "Vlad Vodă Tepeş şi Mahmud Paşa Grecul: Pe Marginea Unui Izvor Controversat", *Revista Istorică*, Tom XV, nr. 1-2, (2004), ss. 81-88.

⁶⁶ Andreescu, "*Vlad Vodă Tepeş şi Mahmud Paşa*", s. 85.

⁶⁷ Chalcocondil, *a.g.e.*, s. 284.

⁶⁸ Mihailoviç, *Bir Yeniçerinin Hatıraları*, s. 101.

⁶⁹ Selahattin Tansel, "*Osmanlı Kaynaklarına Göre Fatih Sultan Mehmed'in Siyasi ve Askeri Faaliyeti*", Türk Tarih Kurumu, 3. Baskı, Ankara 1999, s. 165.

askerle birlikte görevlendirdi⁷⁰. Vlad Tepeş ise Fatih'in ordusu ile üzerine yürüdüğü haberini aldıktan sonra ülkedeki kadın ve çocukları güvenli olabileceklerini düşündüğü Braşov'daki dağlık alanlara gönderdi. Böylece kadın ve çocuklar güvenli yerlere yerleştirildikten sonra Eflâklılar onu takip etti⁷¹. Sultan Mehmed, tüm ağırlıklarıyla Niğbolu'ya geldiğinde Vlad Tepeş, Tuna'nın öte yakasında onun geçişini durdurmak için hazırlıklar yapmaktaydı. Bu sıralarda Osmanlı ordusunun içinde bulunup olaylara bizzat şahit olan Mihailoviç, kampta geçen diyaloglar ve yeniçerilerin karşı tarafa geçişi hakkında ilginç detaylar vermektedir. Nitekim Sultan Mehmed'in karşıya geçmek için çareler aradığı sırada yeniçerilerden birisi karşıya geçmek için kayık hazırlayabileceğini ve gece karanlığından istifade ile karşıya geçebileceklerini bildirmişti. Sultan Mehmed'in emri üzerine yeniçeriler 80 civarında kayık hazırlayıp içine taşınabilir tüfek, yay, ok, humbara ve teçhizat koyulduktan sonra gece çökünce Tuna'nın karşısına geçtiler. Bu ekibin içinde yer alan Mihailoviç, kıyıya varduktan sonra siper kazdıklarını ve topları buraya yerleştirdiklerini yazar. Bu birlik gaza emrini aldıktan sonra mızrak, kalkan ve toplarla birlikte tepeye doğru yürüyüşe geçmişlerdir. Yeniçeriler, Vlad Tepeş'in konumlandığı tepeye doğru yöneldikleri esnada şiddetli bir direnişle karşılaşmışlar ve yeniçeriler mevzi alıncaya değin 250 kadarı şehit düşmüştür. Tuna'nın karşısında durumun Osmanlı aleyhine değiştiğini gören sultan ise tüm yeniçerilerin öldürülmesinden endişe duyduğu için 120 kadar topun acilen karşıya geçirilmesi emretmiştir. Nitekim ateş gücünün üstünlüğü sayesinde durumu kontrol altına alınmış ve yeni takviye kuvvetlerin gelmesiyle birlikte Vlad Tepeş, bulunduğu konumdan geri çekilmek durumunda kalmıştır. Böylece sultan, tüm ordusuyla Tuna'yı geçmiştir⁷².

Sultan Mehmed, karşıya geçtikten sonra Evrenesoğlu Ali beyi kuzeybatıya göndererek İbrail'de karşı kıyıya geçmek isteyen Osmanlı birliklerine destek vermesini istedi. Öte yandan Târgovişte'ye doğru çekilen Vlad Tepeş'in takip edilmesi için öncü kuvvet olarak Mahmud Paşa'yı ve ona rehberlik etmesi için Güzel Radu'yu görevlendirildi⁷³. Bu andan itibaren sultan Mehmed'in önderliğindeki Osmanlı ordusu, başkent Târgovişte'ye doğru ilerlemeye başladı. Kendisinden daha güçlü bir orduyla karşı karşıya kalmak istemeyen Vlad Tepeş, Osmanlılara karşı "yanık toprak" taktiğini kullanmaya karar verdi⁷⁴. Nitekim Dukas'ın detaylarını verdiği bu taktiğe göre, Osmanlı ordusunun yiyecek sıkıntısı çekmesi için şehir ve köyleri boşaltılıp halk hayvanlarıyla birlikte dağlara sürüldü. Ardından Vlad Tepeş, askerler ile ormanlık yerlere saklanıp Osmanlı ordusunun hareketini izlemeye koyuldu. Osmanlı ordusu Tuna'yı geçip altı günden fazla yürüdüğü halde düşmanla karşılaşmadığı gibi köy ve kasabalarda yiyecek ve içecek bir şeye rastlayamadı⁷⁵. Târgovişte yolunda çekilen su sıkıntısı konusunda Osmanlı kaynakları hem fikirdir. Mesela İbn Kemal, Osmanlı ordusunun Eflâk içlerine ilerlediği sıralarda askerlerin içecek su dahi bulamadıklarından⁷⁶ İdris-i Bitlisî askerlerin terden başka bir sıvıya rast gelmediklerini biraz mübalağalı olarak dillendirir⁷⁷. Tursun Bey ve Hoca Saadettin ise öncü kuvvetlerin içecek su bulamadığından bahsetmekle birlikte havanın sıcaklığından dolayı zırhlarla bürünen askerlerin çektiği eziyetlere ayrıca yer verir⁷⁸. Osmanlı ordusunun yazın sıcaklığında Târgovişte'ye doğru yürüyüşleri oldukça meşakkatli geçtiği anlaşılmaktadır. Buna rağmen sultanın geri adım atmaması onun kararlılığını gösterir.

⁷⁰ Ştefan Andreescu, "Razboiul cu Turcii din 1462", *Revista de Istorie*, Tom 29, nr. 11, (1976), s. 1683.

⁷¹ Chalcocondil, *a.g.e.*, s. 285-286.

⁷² Mihailoviç, *Bir Yeniçerinin Hatıraları*, s. 102.

⁷³ Gheorghe Cantacuzino, Mihai Maxim vd., *Istoria Militară A Poporului Român, Epoca De Glorie A Oastei Celei Mari. A Doua Jumătate A Secolului Al XIV-lea-Prima Jumătate A Secolului Al XVI-lea*, Editura Militară, Bucureşti, 1986, C: II, s. 276.

⁷⁴ Stoiescu, *a.g.e.*, s. 105.

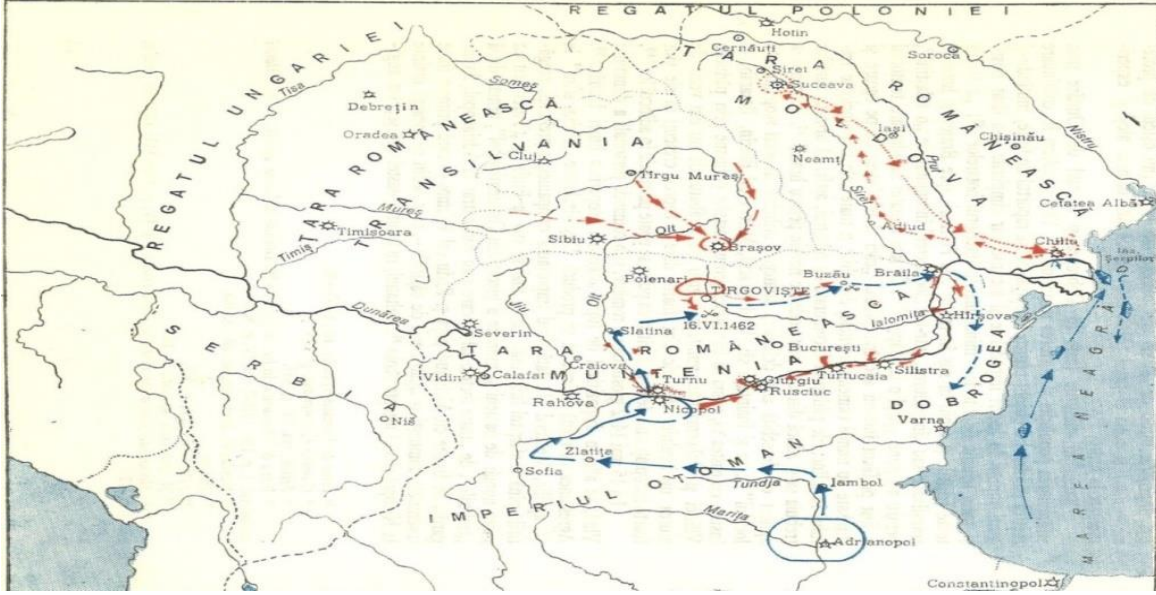
⁷⁵ Dukas, *a.g.e.*, s. 212; hatta bu bilgiler Eflâk'ı ziyaret eden İtalyan M. Bocignoli tarafından da verilir. Ona göre, Vlad köylerden sadece insanları ve hayvanları değil Türk ordusunun faydalanabileceği ne varsa bataklıklarla çevrili ormanların derinliklerine götürmüştür. Bk. *Călători Străini*, I, s. 176.

⁷⁶ İbn Kemal, *Tevârih-i Âl-i Osman*, s. 209.

⁷⁷ Bitlisî, *Heşt Behişt*, s. 159.

⁷⁸ Tursun Beğ, *Târîh*, s. 113; Hoca Saadettin, *Tacû't-Tevarih*, I, s. 488.

Harita I: Osmanlı Ordusunun 1462 Eflâk Seferi Güzergâhı

(Kaynak: Istoria Militară A Poporului Român, II, s. 274)

5. Vlad'ın Son Hamlesi: Gece Baskını

Eski savaş geleneklerinden biri olan gerilla taktiği, Târgoviște'ye doğru ilerleyen Osmanlı ordusunu moral olarak yıpratmaya yönelik Vlad Țepeș'in uyguladığı taktiklerden birisiydi. Buna göre disiplin ve düzen içinde hareket eden Osmanlı ordusunun her hareketi, onun casusları tarafından dikkatle takip edilmekteydi. Öyle ki Rumen süvariler, bazen dolambaçlı yollardan giderek Osmanlı konvoylarına beklenmedik saldırılarda bulunuyor ve bu gruptan ayrılarak yiyecek aramaya çıkan askerlere hazırlıksız saldırılar yapıyordu. Bu ani baskınlar karşısında ordunun tekrar bir araya gelip toplandığı zaman Eflâklı süvariler ormanlı alanlara kaçarak izlerini kaybettiriyordu. İşte bu şekilde Vlad Țepeș, uyguladığı psikolojik harp sayesinde Osmanlı ordusunun eşit şartlar altında savaşmasına izin vermiyordu⁷⁹. Hatta bu anlara şahit olan Mihailoviç, Rumen voyvodasının küçük bir birliği olmasına rağmen her gece kendilerini siperlerde sakladıklarını söyler⁸⁰.

İki hafta süren çatışmanın ardından Vlad Țepeș, 17/18 Haziran gecesi Osmanlı kamplarına saldırı düzenlemeye karar verdi. Onun amacı sultanı ve yakın dostu Mahmud Paşa'yı öldürüp Osmanlı ordusunu başsız bırakmaktı. Son hamlesini başlatmadan önce askerlerini toplayarak "ölümden korkan benimle gelmeyip burada kalsın" sözüyle etkili olmaya çalıştı. Sonrasında seçtiği 7.000 bin kadar askeri iki farklı müfrezeye ayırdı. Gün batımından yaklaşık üç saat sonra meşaleler yakıldı ve hücum boruları çalınarak sultan Mehmed'in bulunduğu kampa doğru saldırıya başlandı⁸¹. Hoca Saadetin, padişahın bu baskından haberi olup gerekli tedbirleri aldığını yazmaktadır⁸². Nitekim Nicolae Iorga da saldırı öncesinde Osmanlı ordugâhı çok iyi şekilde teşkilatlandığını yazarak bu ifadeyi doğruluyor. Iorga'nın belirttiğine göre otağın etrafı hendeklerle çevrili olup hendeklerin arkasında zincirlerle birbirine bağlanmış kazıklar bulunmaktaydı. Develer birbirine bağlanmış şekilde dairesel olarak mızraklardan oluşan bu savunma duvarını daha da güçlendiriyordu. Sultanın otağı sıkı şekilde korunduğu için bizzat onun otağına saldırı şansını çok zora iniyordu. Osmanlı ordugâhının ilk hattında yağma niyetiyle gelen askeri vasıflardan yoksun kimseler bulunmaktaydı. İkinci hattın sağ ve sol kanadında yer alan sipahiler sultanı canı pahasına korumak için hazırды. Sol yönde ise atlı süvariler yer

⁷⁹ Gheorghe Cantacuzino, Mihai Maxim vd., *Istoria Militară*, s. 276; *Călători Străini*, I, s. 176.

⁸⁰ Mihailoviç, *Bir Yeniçerinin Hatıraları*, s. 103.

⁸¹ Cazacu, *Drakula*, s. 148-149.

⁸² Hoca Saadetin, *Tacî't-Tevarih*, I, s. 489.

almaktaydı. Bu hattın en sonunda ise sultana sadakati ile ünlenen ve padişah için her an şehit olmaya hazır yeniçeriler vardı⁸³. Görünüşe göre Vlad'ın elinde bulunan az bir adamı ile bu savunma hattını yarması oldukça güçlü. Buna rağmen Vlad ve adamları Türk askerlerinin kılığına girerek ordugâha saldırıp panik yaratmanın bir yolunu bulmuştu⁸⁴. Zaten Dukas'ın verdiği bilgiler de Eflâk ordusunun gece karanlığından istifade ile Osmanlı otağında kargaşaya yol açtığı yönündedir⁸⁵. Gece baskınının Osmanlı ordugâhında bir panik yaşattığı Osmanlı kaynaklarınca da doğrulanmakla birlikte gecelik kıyafetleriyle dışarıya çıkan askerlerin bu arbedede şehit düştüğüne yer verilmektedir⁸⁶. Vlad'ın amacı padişahı öldürmek olduğundan bu kargaşada Otağ-ı Hûmâyun'a saldırılmayı denemiş ancak Mahmud ve İshak Paşaların çadırları taarruza uğramıştı⁸⁷. Aşıkpaşazade ve Neşri, gece yapılan saldırıdan sonra Osmanlı askerlerinin mevzilerini terk etmeden kararlılıkla savaşmaları sayesinde üstün geldiğini ve ordugâha saldıran Eflâk kâfirinin yarısının öldürülmesinden sonra Vlad'ın canını zor bela kurtardığını yazarlar⁸⁸. Bu baskına katılan Episkop Modrussa'nın epik tarzı anlatımına bakılırsa gece vakti saldırıya geçen Vlad, Osmanlı ordugâhını yıldırım gibi yarıp askerlerini tüm yönlere dağıtmıştı. Ancak Sultan Mehmed'in askerlere yerlerini terk etmemelerine dair verdiği emir sayesinde Eflâk tarafı büyük bir zaferden yoksun kalmıştı⁸⁹.

Resim II: Theodor Aman Tarafından Gece Baskınının Tasvir Edilişi

(Kaynak: Istoria Militară A Poporului Român, II, s. 288)

Sultan Mehmed, saldırının ardından her gece savunma önlemleri alarak başkente doğru yola koyuldu. Ordugâhını parmaklıklarla çevreletip güçlendirdikten sonra askerlere gece-gündüz tetikte olmaları emrini verdi. Bir süre sıkı bir şekilde korunan Târgovişte'ye geldikten sonra şehrin terk edildiğini görüp yoluna devam etti. Başkent in hemen az ilerisinde Vlad'ın hazırladığı manzara ile karşılaştı⁹⁰. Târgovişte dönüşünde sultanın karşılaştığı manzarayı tasvir eden Dukas, savaşın psikolojik etkisine

⁸³ Nicolae Iorga, *Istoria Armatei Românești*, Vol. 1 (până la 1599), Editia a I-a, Editura Ministeriului de Războiu, București 1929, s. 107.

⁸⁴ Stoian, a.g.e., s. 99.

⁸⁵ Dukas, a.g.e., s. 213.

⁸⁶ Tansel, a.g.e., s. 167.

⁸⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C. II, 12. Baskı, TTK Yay., Ankara 2019, s. 76.

⁸⁸ *Âşıkpaşazade Tarihi*, s. 228; Neşri, *Kitâb-ı Cihan-nümâ*, s. 757.

⁸⁹ Şerban Papacostea, "Cu Privire la Geneza și Răspîndirea Pevestirilor Scrise Despre Faptele lui Vlad Țepeș", *Romanoslavica*, nr. XIII, București 1966, s. 165.

⁹⁰ Stoiescu, a.g.e., s. 113.

değindir. Nitekim onun yazdığına bakılırsa Sultan Mehmed, ordusuyla birlikte altı günlük bir yürüyüşün ardından düz bir alana geldiğinde üzerinde ölü cesetler bulunan ve yere dikilmiş binlerce ceset gördü. Hatta bunların arasında Hamza Bey'in de bulunması onu derinden üzdü⁹¹. Dukas'ın verdiği bu bilgiler Laonikas tarafından daha da etraflıca şu şekilde ifade edilir:

“(Mehmed) İçeri girdiği zaman, büyük yol boyunca çakılmış kazıklara vurulmuş cesetler arasında elçilerini buldu. Bu olay onun öfkesini ve acısını yeniledi. Onları kazıklardan indirtti ve defnettirdi, yaklaşık bir buçuk fersah (3 km) kadar ilerledi ve orada, Vlad'ın öz halkına karşı gerçekleştirdiği kıyımla karşılaştı. Kıyımın manzarasını uzaktan bile görmek korkunç ve dehşet vericiydi. Her taraftan az çok görülebilen, uzunluğu bir, genişliği rahat yarım fersah olan meydana; sallanan darağaçları, kazıklar, işkence çarkları ve kutsal ağaç olarak dikilmiş yüksek çarmıhlar; hepsi de acımasızca şehit edilmiş insan bedenleriyle dolu; çirkinleşmiş suratlarındaki korku ifadesinden çektikleri acı ve işkencenin büyüklüğünün izleri ve nasıl bir ölümü yaşadıkları hâlâ anlaşılabilmekteydi. Bu insanların sayısının yirmi binden az olmadığı hesaplandığında, manzara çok daha korkunç ve iğrenç hâle gelmekteydi. Annelerinin yanında infaz edilmiş yeni doğmuş bebekler de vardı. Kadınlar boğulmuşlar veya hâlâ meydana asılıydılar. Ve bir sürü gibi gökyüzünü karanlığa boğan ve kaplayan yırtıcı kuşlar, cesetlerin karın boşluklarını deşerek döktükleri iç organları yırtıp parçalayarak yiyorlardı⁹²”.

6. Vlad Tpeş'in Sürgün Hayatı ve Ölümü

Sultan Mehmed'in dönüşünden sonra Eflâk'ta bir karışıklık dönemi başladı. Şöyle ki, Vlad'ın kardeşi Güzel Radu'nun yıllık 12.000 duka altın haraç karşılığında voyvodalığa getirilmesine rağmen iki kardeşin güç mücadelesi bir süre devam etti. Çünkü Vlad, Osmanlılarla mücadeleye devam etmek isterken Radu ise sultan ile olan dostluk ve barışın devam etmesinden yanaydı. Radu, Vlad'a göre daha ılımlı bir kişiliğe sahipti. Nitekim Radu'nun boyarları ikna çabaları bir süre sonra etki gösterdi. Boyarlar, Vlad'a tâbi olmaktan vazgeçip Radu'ya itaat ettiler⁹³. Bu sıralarda Poienari Kalesi'nde bulunan Vlad, Karpatları aşip Braşov'a gelmişti⁹⁴. Çünkü Radu'nun Eflâk'taki gücü ele geçirmesi onun için zor günlerin başlangıcı olmuştu. Artık Boğdan voyvodası Büyük Ştefan tarafından da tehdit edilmekteydi. Diğer taraftan büyük ümit bağladığı Macar Kralı Mathias ise ona yardım etmekte hayli gecikmişti⁹⁵. Mathias, Erdel topraklarına geldiğinde Radu çoktan Eflâk'ta yönetimi ele geçirmiş bulunuyordu. Üstelik Mathias'ın Türklerle savaş niyeti olmadığı gibi hiç hazırlığı da yoktu. Bu bakımdan plan değişikliğine giden Mathias onu desteklemekten vazgeçmiş hatta tutuklaması emrini vermişti⁹⁶. Mathias'ın böyle bir davranışta bulunmasının farklı sebepleri vardı. Bunlardan ilki Vlad'ın Erdel Prensiği ile kötü ilişkiler geliştirmesiydi. Onun hükümdarlığı zamanında Braşov-İbrail yolunun kapanması Erdel için büyük maddi zarara yol açmıştı. Fakat Radu, Erdel Prensiği ile ticari ilişkiler geliştirip bu yolun güvenliğini sağlaması Mathias'ın takdirini kazanmıştı. Bu sayede Radu, Erdel'deki Saxon ve Sekel şehirlerinin desteğini sağlamış Mathias ise Erdel ile problem yaşayan Vlad'ı desteklemekten vazgeçmişti⁹⁷. İkinci olarak Vlad'ın yaptığı vahşetin çok ileri boyutlara gitmesiydi. Nitekim Eğri Psikoposu Gabriel'in yazdığı rapora göre, Macar soyluları Vlad'ın Eflâk'ta yüz binden

⁹¹ Dukas, *a.g.e.*, s. 212.

⁹² Ianonikos, *Türklerin Genel Tarihi*, VI. Bölüm'den doğrudan alıntılandı. Rumence versiyon için bk. Chalcocondil, *a.g.e.*, s. 289.

⁹³ Şt. Ştefănescu, *“În Apărarea Țării”*, s. 360; Tansel, *a.g.e.*, s. 168.

⁹⁴ Lucian Constantin Palade, “Vlad Tpeş și Înalta Poartă”, *Muzeul Județean Argeș, ARGESIS, Studii și Comunicări, Seria Istorie*, Tom XXIII, (2014), s. 71.

⁹⁵ Cazacu, *Drakula*, s. 158. Vlad Tpeş'in Osmanlı ordusu ile mücadele ettiği sıralarda Mathias hâlâ Budin'de asker toplamakla meşguldü. Sultan Mehmed'in Eflâk Seferi'nden ayrıldığı dönemlerde Mathias da Szeged'e ancak gelebilmişti. Buradan Braşov'a gelmesi Kasım ayını bulmuştu. Nitekim Mathias'ın bu yavaş hareketi onun Vlad'a gerçek bir destek vermek istemediğini göstermektedir. Bk. Tasin, *a.g.e.*, s. 196-197. Zaten Vlad Tpeş de bir süre sonra Osmanlılara karşı zafer elde edilememesinde Mathias'ı suçlamaktadır. Bk. Iorga, *Scrisori de Boieri Scrisori de Domni*, s. 169.

⁹⁶ Şt. Ştefănescu, *“În Apărarea Țării”*, s. 361.

⁹⁷ Cazacu, *Drakula*, s. 159-161.

fazla insanı çeşitli işkencelerle öldürdüğünü ve bu yüzden Mathias'ın onu uzun süre hapsedtiği yazılır⁹⁸. Son olarak Vlad'ın sultan Mehmed'e gönderdiği mektubun Mathias tarafından ele geçirilmesiydi. Rumen tarihçilerince⁹⁹ pek kabul görmeyen bu mektubun içeriğine bakılırsa Vlad, sultan Mehmed'in kendisini bağışlaması halinde Fatih'in Erdel Prenslüğünü ele geçirmesinde yardım edeceğinden bahsetmekteydi. Hatta Mathias Corvin'in resmi tarihçisi Antonius Bonfinius'un Vlad'ın niçin tutuklandığına anlam veremediğini ve bu durumun kimse tarafından anlaşılamayacağını iddia etmesi¹⁰⁰ bu durumu daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu hadiseden bağımsız olarak onun esir edilmesini konu alan bir mektupta da hiçbir gerekçeye yer verilmez. Bu mektuba göre; Mathias, Vlad'ı kızıyla evlendirme vaadinde bulunmuş ve görkemli bir şekilde törene gelen Vlad, burada çok iyi karşılandıktan sonra etrafı çevrilerek yakalanmıştır¹⁰¹.

Kaynakların belirttiğine göre 25 veya 26 Kasım 1462 tarihinde Rucăr-Bran geçidine yakın bir konumda Kaptan Jişkra tarafından yakalanmıştır. Daha sonra Jişkra ona Budin'e kadar eşlik etmiş ve yeni yılın (1463) başında onu Kral Mathias'a takdim etmiştir¹⁰². Uzun bir yolculuktan sonra Budin'e gelen Vlad, Tuna sahilindeki Vişegrad'ta bulunan Salamon Kulesi'nde¹⁰³ (Mac. Salamon Torony) esir tutulmuştur. Yaklaşık 12 yıl (1462-1474) burada esaret hayatı yaşamıştır. Nitekim Vlad, esaret yıllarında bile kendisini tutamamış ve insanlara uyguladığı işkence şekillerini eline geçirdiği farelere de tatbik etmiştir¹⁰⁴.

⁹⁸ Ştefan Andreescu, L'action de Vlad Ţepeş dans le Sud-Est de l'Europe en 1476", *Revue Des Études Sud-Est Europeennes*, Tome XV, Nr 2, (1977), s. 262.

⁹⁹ Constantin Giurescu, bu tür mektupların Mihai Viteazul'un suikastı döneminde de kullanıldığını varsayarak bunların sahte olduğu görüşündedir. Bk. Giurescu, *a.g.e.*, s. 48. Vlad hakkında biyografi çalışması yapan Nicolae Stoiescu'ya göre Mathias bu mektubun doğruluğundan emin olup Vlad'ı hain olarak görseydi hemen onu oracıkta öldürürdü. Öte yandan Mathias, 1476 yılında Vlad'ı Osmanlılara karşı kararlı bir savaşçı olarak övmeydi. Bu bakımdan Osmanlılara karşı mücadele eden Vlad Ţepeş gibi bir şahsın ihanetine anlam veremediğini yazan Stoiescu, Vlad'ın ihanet yüzünden mi tutuklandığını yoksa bu mektubun Batıdaki müttefiklere karşı bir gerekçe olarak mı kullanıldığını tartışmaya açmaktadır. Bk. Stoiescu, *a.g.e.*, s. 131. Ştefănescu ise üç nüsha halinde hazırlanan ihanet mektubunun sırasıyla sultan Mehmed'e, Vezire ve Boğdan voyvodasına gönderildiğini ve bu üç nüshadan sadece sultana giden mektubun bulunmasına şüpheyle bakar. Bk. Şt. Ştefănescu, "*În Apărarea Ţării*", s. 361.

¹⁰⁰ Kunt W. Treptow, "Aspects of the Ottoman Campaign Against Vlad III Drakula in 1462", *Drakula Essays on the Life and Times of Vlad the Impaler*, Edited by Kunt W. Treptow, Center for Studies, 2019, s. 170.

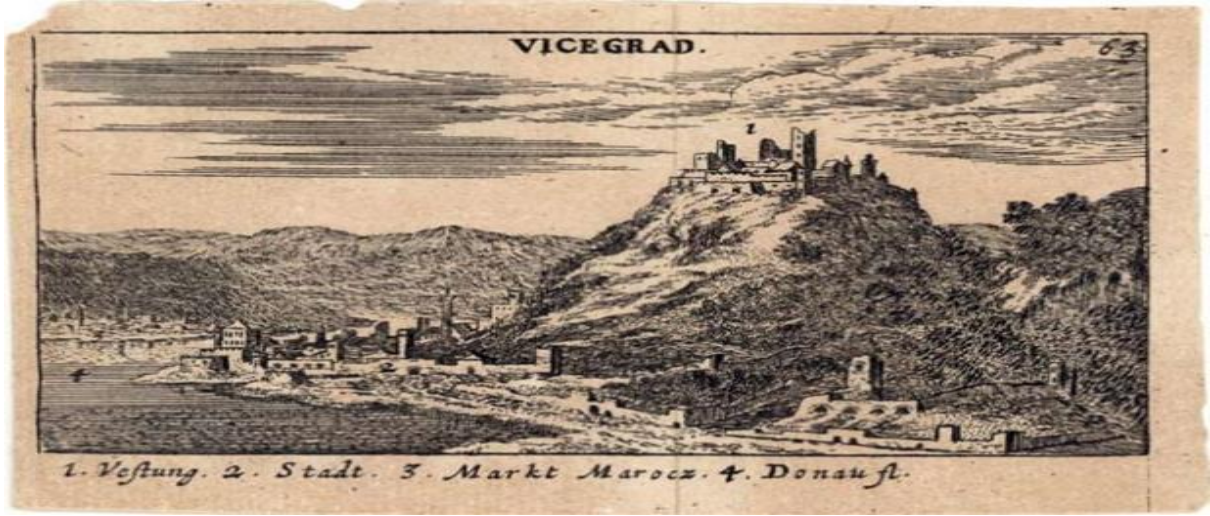
¹⁰¹ Cazacu, *Drakula*, s. 162. Osmanlı bakış açısına göre Vlad'ın yakalanıp hapsedilme sebebi Mathias'ın Osmanlı sultanı Mehmed ile arasının bozmamak için onu alıkoyduğu yönündedir. Bk. Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 77, ayrıca bk. Tansel, *a.g.e.*, s. 168.

¹⁰² Constantin Palade, *a.g.m.*, s. 71. Alman Hümanist Sebastian Münster, onun Transilvanya dağlarında ele geçirildiğini akabinde Budin'e götürülerek on yıl cezalandırıldığını yazar. *Călători Străini*, I, s. 506.

¹⁰³ Voyvoda Vlad'ın kaldığı bu yer "*Süleyman Kulesi*" olarak bilinmektedir. Bu kulenin özelliği Rönesans mimarisiyle süslenmiş 5 katlı bir kule olmasıdır. Üçgen şeklinde olan kule, 3,5 ila 8 metre kalınlığındaki duvarca korunmaktadır. Bk. Stoian, *a.g.e.*, s. 124.

¹⁰⁴ Rus elçi Fyodor Kuritsym Budin'de iken duyduğu hikâyelere dayanarak esarete bulunduğu sıralarda onun eski alışkanlıklarını terk edemediğini, eline geçirdiği kuş ve fareleri kazığa oturtma gibi bazı işkenceler tatbik ettiğini söylemekten kendini alıkoyamaz. Hatta bazılarının kafalarını kopardığı gibi bazılarının tüylerini yolarak serbest bıraktığını yazar. Bk. Raymond T. McNally and Radu Florescu, *In Search of Drakula*, s. 206.

Resim II: Vlad'ın Tutsak Olarak Yaşadığı Vişegrad'dan Bir Görünüm

(**Kaynak:** Bozoki Lajos, A Visegrádi Salamon-Torony Építés és Helyreállítás Története, Mátyás Király Múzeum, Visegrád 2014, s. 21)

1474 yılında Mathias onun zindandan çıkartılıp Budin'e getirilmesini istemiştir. Peşte tarafına götürüldükten sonra burada kendisine bir ev tahsis edilmiş ve Peşte'de Macar soyluları gibi iyi şartlarda hayatını sürdürmüştür. Bir yıl sonra (1475) Osmanlı akınlarına karşı Boğdan voyvodası Büyük Ştefan ile birlikte Vlad'ın Eflâk'ta mücadele etmesine karar verilmiştir. Vlad'ın serbest kalmasında Büyük Ştefan'ın ısrarı önemli rol olmakla birlikte Tuna hattının yeniden Osmanlı tehdidi altına girmesi de etkili olmuştur. Böylece Macaristan'ın desteğini kazanarak yeniden Eflâk tahtının adayı konumuna gelmiştir¹⁰⁵.

Vlad Țepeș, 1476 yılının yazında Budin'den ayrıldı ve Erdel Voyvodası Ştefan Bathory ile Varad/Oradea'da buluştuktan sonra Erdel'in güneyine yöneldi. Temmuz ayının ortalarında Erdel güçleri ile Mediaș'a ulaştıklarında Büyük Ştefan'a haber gönderip tüm birliklerin bir araya gelmeden Osmanlılara karşı mücadeleye girişmemesi tavsiye edildi¹⁰⁶. 7 Ekim 1476 tarihinde Braşov Kalesi'ne 25.000 asker ve bir miktar topla gelen bu ekip Bran'ı geçip Eflâk'a giriş yaptı. Yapılan bu savaşta Basarab Laiotă mağlup olup Yergöğü'ne kaçtı. Böylece Vlad Țepeș, 8 Kasım 1476 tarihinde üçüncü kez yönetime gelmiştir¹⁰⁷. Ancak onun son saltanatı ilki gibi çok kısa sürdü. Çünkü Vlad, güçlü Osmanlı ordusu karşısında yalnız bırakılmış hatta öldürülmüştür. Nitekim 1477 yılında Büyük Ştefan'a ait bir belgede onun ölümü şöyle anlatılır:

"Vlad, Eflâk'a pek güvenmediği için adamlarımızdan bazılarını onu koruması için bırakmamızı istedi. Ama O (Basarab Laiotă), Osmanlı yardımını alarak Eflâk'a döndü. Eflâk'taki adamlarımızdan on kişi hariç hepsiyle birlikte onu öldürdü".

Muhtemelen sağ kurtulan bu on kişi Boğdan'a gelerek Eflâk'taki olup bitenleri Ştefan'a anlattı. Öte yandan bu benzer bilgiler Milan'a giden bir raporda da açıkça dile getirilmektedir. Bu haberde Vlad'ın kim tarafından öldürüldüğüne yer verilmezken onun ve yanındaki 4.000 adamın parçalara ayrıldığına dair bilgiler verilir¹⁰⁸. Dönemin Osmanlı kaynakları da onun ölümüyle ilgili farklı faraziyeler mevcuttur. Mesela Bitlisi, Vlad'ın ölümüne kadar Macaristan'da hapis tutulduğunu ve burada

¹⁰⁵ Andreescu, "L'action de Vlad Țepeș" s. 262, 263, 265; Constantin Palade, a.g.m., s. 77.

¹⁰⁶ Stoian, a.g.e., s. 131.

¹⁰⁷ Rezachevici, a.g.e., s. 116; Iorga, *Istoria Armătei*, s. 144.

¹⁰⁸ Stoian, a.g.e., s. 135-136; Alman S. Münster de onun Türklerle olan bir savaştan sonra öldürüldüğü kanısındadır. *Călători Străini*, I, s. 506.

öldüğünü iddia eder¹⁰⁹ ki bu bilgi çok şüphelidir. Ancak Oruç Bey onun ölüm haberini daha doğru işitmiş olmalı ki Basarab'ın Eflâk'a gelip Vlad'ın başını kestğini ifade eder¹¹⁰. Öte yandan Slav kroniklerinde geçen hikâyede de Osmanlılar ile yapılan mücadele sırasında bir ihanete kurban gittiği anlatılır. Biraz abartılı olduğu anlaşılan bu hikâyeye göre Eflâk'ı yağmaya gelen Türk ordusuna karşı mücadele eden Vlad, bir tepeye çıkıp Türklerin nasıl kesildiğini izlediği sırada boyarlar tarafından Türk sanılarak saldırıya uğradı. Bu şaşkınlığı üzerinden atlatan Vlad, bunlardan beşini kendi kılıcıyla yere serdi. Ancak bu arbedede mızrak darbeleriyle öldürülmekten kurtulamadı¹¹¹. Buna benzer bir hikâyeye de XVI. yüzyılda İtalyan gezgin M. Bocignoli tarafından anlatılır. Vlad, Türklerle anlaşmak istemediği için boyarlarca kurnazca öldürülmüştür¹¹². Diğer taraftan Avusturyalı müellif Jacob Unrest ihanet sebebiyle öldürüldüğünü söylemekle birlikte olayı farklı dillendirir. Jacob'un hikâyesinde Vlad'ın yanına konulan bir hizmetçiye onu öldürmesinin emredildiği ve hizmetçinin seyahat esnasında onun arkasından kılıç sallayıp kafasını uçurduğu anlatılır¹¹³. Bu olayın akabinde onun kesik başı ise inandırıcı olması için İstanbul'a kadar götürülmüştür¹¹⁴.

Sonuç

Yaklaşık olarak altı yıl Eflâk voyvodalığı görevini yürüten Vlad Tepeş, bu süre içinde gerçekleştirdiği işkence yöntemleriyle günümüze kadar merak uyandırmaya devam etmiştir. Her ne kadar Avrupa'da yaptığı korkunç işkencelerle ön plana gelse de Rumen tarihçiler, ölümünün 500. Yıl dönümü hatırına (1974) yayınladıkları makale ve kitaplarda bu tezi çürütmeye çalıştılar. Bu yüzden Osmanlı Devleti'ne verdiği bu mücadelelerden ötürü Vlad Tepeş Romanya'nın en meşhur kahramanlarından birisi olarak kabul görmektedir. Vlad acımasızlığının yanı sıra savaşlarda gösterdiği cesaret ve başarılarıyla Romanya'da ön plana çıkmaktadır. Onun Eflâk'ta verdiği en büyük mücadele Fatih Sultan Mehmed'e karşı olmuş, ancak Fatih 1462 yılında Eflâk'a gerçekleştirdiği seferde onun görevine son vermiştir. Bu sayede Eflak'ın Macaristan güdümüne girmesi engellenmiştir. Vlad, bu yenilgiden sonra uzun yıllar Macaristan'da sürgün hayatı yaşamıştır. Daha sonra Mathias'ın Osmanlılara karşı verdiği mücadele politikası gereği Boğdan voyvodası Büyük Ştefan ile birlikte kilit bir rol oynaması için Eflak'a gönderilmiştir. Ancak şansını yerinde kullanamadığı için bunu hayatıyla ödemiştir. Özellikle Vlad'ı diğer Rumen voyvodalarından ayıran özellik onun her türlü zalimliğe başvurup bulunduğu bölgede korku temelinde adaleti sağlamasıydı. Bu yüzden onun ünü Transilvanya'dan yayılıp Avrupa'nın farklı ülkelerine kadar götürüldü. Nitekim Vlad'a ait hikâyelerin yayılmasıyla birlikte daha XV. yüzyılda Vlad Avrupa'ya meşhur oldu. Özellikle İrlandalı yazar Bram Stoker'in romanı onun bu popülaritesini üst noktaya taşıdı. Bu romanla birlikte onun hayatı efsane ve gerçeklik arasında gidip geldi. Hatta onun yaşamı birçok filme konu dahi oldu. Nihai olarak Fatih-Vlad mücadelesinin beyaz perdeye yansıtılmaya çalışıldığı en güncel film "Rise of Ottomans" (Osmanlı'nın Yükselişi) adlı dizinin ikinci sezonunda çekildi. Bu dizi dönemin kaynakları göz önüne alınarak izlendiğinde başarılı bir izlenimi vermekte ve tarihi olayları görsel halde izleyiciye sunmaktadır.

Kaynakça

Yayınlanmış Kaynaklar ve Araştırma Eserleri:

Âşıkpaşazâde Tarihi, (Haz. Necdet Öztürk), Bilge Kültür Sanat, 1. Basım, İstanbul 2013.

ANDREESCU Ştefan, "Razboiul cu Turcii din 1462", *Revista de Istorie*, Tom 29, nr. 11, 1976, ss. 1673-1695.

_____, L'action de Vlad Tepeş dans le Sud-Est de l'Europe en 1476", *Revue Des Études Sud-Est Europeennes*, Tome XV, Nr 2, (1977), ss. 259-272.

¹⁰⁹ Bitlisî, *Heşt Behişt*, s. 162.

¹¹⁰ Oruç Beğ, *Tarih*, s. 104.

¹¹¹ Stoiescu, *a.g.e.*, s. 170.

¹¹² *Călători Străini*, I, s. 177.

¹¹³ Stoian, *a.g.e.*, s. 137.

¹¹⁴ Rezachevici, *a.g.e.*, s. 117. Bu hususu doğrulayan diğer kaynaklar için ayrıca bk. *Călători Străini*, I, s. 177, 506; Andreescu, "Vlad Vodă Tepeş şi Mahmud Paşa", s. 86.

- ____, Vlad Vodă Țepeș și Mahmud Pașa Grecul: Pe Marginea Unui Izvor Controversat, *Revista Istorică*, Tom XV, nr. 1-2, (2004), ss. 81-88.
- BELDICEANU Nicolae, "Eflak", *EI*, Vol. II, Leiden E.J. Brill, 1991, ss. 687-689.
- BOĞDAN Ioan, *Vlad Țepeș și Narațiunile Germane și Rusești Asupra lui*, Editura Librăriei Socecu, București 1896.
- CANTACUZINO Gheorghe, Mihai Maxim vd., *Istoria Militară A poporului român, Epoca de Glorie a Oastei celei Mari. A doua jumătate a secolului al XIV-lea-Prima Jumătate a Secolului al XVI-lea*, vol: III, Editura Militară, București 1987.
- CAZACU Matei, *Drakula (East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450-1450)*, Translations by Nicole Mordarski, Stephen W. Reinert, Alice Brinton and Catherine Healey, Brill, Leiden-Boston 2017.
- CÂRCIUMARU Radu, A Candidate to the Walachian Throne. Vlad Țepeș and his Exile in Moldavia (1449-1452), *Annale d'Université Valahia Târgoviște Section d'Archéologie et d'Histoire*, Tome XIV, Nr. 1, 2012, ss. 85-90.
- ____, "The Reign of Drakula in 1448", *Drakula Essays on the Life and Times of Vlad the Implaeer*, Edited by Kunt W. Treptow, Center for Studies, 2019, ss. 61-71.
- Călători Străini Despre Țările Române*, (volum îngrijit de Maria Holban și colab.), Vol. I, Editura Științifică, București, 1968.
- CIOCÎLTAN Virgil, "Între Sultan și Împărat: Vlad Dracul în 1438", *Revista de Istorie*, Nr. 29, 1976, ss. 1767-1790.
- CIOBANU Radu-Ștefan, Lupta Domnilor Țării Românești de la Mihail Până la Vlad Țepeș Pentru Apărarea Unității cu Dobrogea (1418-1462), in *Muzeul National*, Vol. 4, (1978), ss. 81-91.
- DUMITRESCU Ionel-Claudiu, "Problema Apărării Capitalei în Timpul Domniei lui Mircea cel Bătrân: Bătălia de la Rovine", *Muzeul Județan Argeș Argeșis*, Studii și Comunicări, seria Istorie, Tom XIX, 2010, ss. 49-56.
- Dukas, *Bizans Tarihi*, Çev. VL. Mirmiroğlu, İstanbul Matbaası, İstanbul 1956.
- EMECEN Feridun, "Osmanlıların Tuna'nın Kuzeyine Yönelik İlgileri XVI. Asırda Erdel Örneği", *Osmanlı Klasik Çağında Siyaset*, Timaş Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2011, ss. 221-238.
- GEMIL Tasin, *Romanians and Ottomans in the XIVth-XVIth Centuries*, (Translated by Remus Bejan ve Paul Sanders), Editura Enciclopedică, București, 2009.
- GEORGESCU George, "Locul și Data Luptei de la Rovine-Argeș", in *Argessis*, seria Istorie, tom. VII, 1995, s. 41-44.
- GIURESCU Constantin, *Istoria Românilor (Din cele mai vechi timpuri până la moartea lui Alexandru Cel Bun (1432))*, Vol. I, Fundație Pentru Literatură și Artă Regele Carol II, București 1946.
- ____, "The Historical Drakula", *Drakula Essays on the Life and Times of Vlad the Implaeer*, (Edited by Kunt W. Treptow), Center for Romanian Studies, 2019, ss. 15-32.
- GÖKBİLGİN M. Tayyib, *Sultan II. Murad (hükümdarlığı, fetihleri ve Haçlılarla Mücadelesi)*, Kronik kitap, 1. Baskı, İstanbul Temmuz 2021.
- GUBOĞLU Mihail, "Osmanlılar ile Romen Ülkeleri Arasında İlk Devir İlişkileri (1368-1456) Hakkında Belirtmeler ve Doğrultmalar", *IX. Türk Tarih Kongresi*, Kongreye Sunulan Bildiriler (Ankara: 21-25 Eylül 1981), C. II, TTK Yayınları, Ankara, 1988, s. 829-843.
- GUNDISH Gustav, "Cu Privire la Relațiile lui Vlad Țepeș cu Transivania in anii 1456-1458", *Studii*, 1963, Nr. 3, ss. 681-696.
- Hoca Saadettin, *Tacû't-Tevarih*, I, İstanbul, 1280.
- İbn Kemal, *Tevârih-i Âl-i Osman VII. Defter*, (Haz. Şerafettin Turan), TTK Yay., Ankara, 1991.
- İdris-i Bitlisî, *Heşt Behişt VII. Ketîbe (Fatih Sultan Mehmed Devri 1451-1481)*, Tashih-Tahkik-Çeviri: Muhammed İbrahim Yıldırım, TTK, Ankara 2013.
- IORGA Nicolae, *Scrisori de Boieri Scrisori de Domni*, Vălenii de Munte, 1925.

- ____, *Istoria Armătei Românești*, Vol. 1 (până la 1599), Editia a I-a, Editura Ministerului de Războiu, București 1929.
- KARPAT Kemal, "Eflak", *DIA*, C. X, İstanbul, 1994, ss. 466-469.
- KIEL Machiel, Karinâbâd, *DIA*, C. 24, TDV Yay., İstanbul 2001, ss. 490-492.
- KONSTANTIN Mihailoviç, Bir Yeniçerinin Hatıraları, (Fransızcadan çevirenler: Nuri Fudayl Kıcıroğlu-Behiç Anıl Ekin), 2. Baskı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2017.
- LAJOS Bozoki, A Visegrádi Salamon-Torony Épités és Helyreállítás Története, Mátyás Király Múzeum, Visegrád 2014.
- LAONIC Chalcocondil, *Expuneri Istorice, Creșterea Puterii Turcești Căderea Împărăției Bizantin, în Românește de Vasile Grecu*, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1958.
- LAONIKOS Khalkokondylis, *Türklerin Genel Tarihi*, I. Cilt, (Yayın Hazırlayan: Mustafa Daş).
- Letopiseșul Cantacuzinesc: Istoria Țării Românești (1290-1690)*, (Ediție Critică Întocmită de C. Grecescu și D. Simonescu), Editura Academiei R.P.R., București, 1960.
- LIGHT Duncan, "Drakula Tourism in Romania Cultural Identity and the State", *Annals of Tourism Research*, Vol. 34, no: 3, (2007), s. 746-765.
- Mehmed Neşri, *Kitâb-ı Cihan-nümâ*, (Yayın Haz: Faik Reşit Unat ve Mehmed A. Köymen), 4. Basım, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2014.
- MINEA İlie, "Războiul lui Basarab cel Mare cu Regele Carol Robert (Noemvre 1330)", *Cercetări Istorice*, V-VII, (1929-1931), ss. 324-343.
- ____, "Vlad Dracul și vremea sa", *Cercetari Istorice*, Anul IV, Nr.1, (1928), ss. 65-276.
- NEAGU D. and Radu O., *From Vlad the Impaler to Drakula the Vampire*, (Trans: Alistair Ian Blyth), Humanitas, București 2011.
- Oruç Beğ Tarihi*, (Haz. Necdet Öztürk), Bilge Kültür Sanat Yay., İstanbul, 2014.
- PALADE Lucian Constantin, *Relațiile Țării Românești cu Ungaria și Imperiul Otoman în Secolul Al XV-lea*, Ars Docendi, București, 2009.
- ____, "Vlad Țepeș și Înalta Poartă", *Muzeul Județean Argeș, ARGESIS, Studii și Comunicări*, Seria Istorie, Tom XXIII, (2014), ss. 41-84.
- PALL Francisc, "Intervenția lui Ianku de Hunedoara în Țara Românească și Moldova în Anii 1447-1448", *Studii Revistă de Istorie*, Nr. 5, Anul XVI, 1963, ss. 1049-1072.
- PAPACOSTEA Șerban, "Cu Privire la Geneza și Răspîndirea Pevestirilor Scrise Despre Faptele lui Vlad Țepeș", *Romanoslavica*, nr. XIII, București 1966.
- REZACHEVICI Constantin, *Cronologia Critică A Domnilor Din Țara Românească și Moldova (1334-1881)*, Vol. I (Secolele XIV-XVI), Editura Enciclopedică, București, 2001.
- SIMONESCU, Ștefana, "Știri din Narațiunile Germane despre Vlad Țepeș", *Revista de Istorie*, Tom. 29, Nr. 11, (1976), s. 1721-1731.
- Solak-Zâde Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solak-Zâde Tarihi*, İstanbul, 1297.
- STOIESCU Nicolae, *Vlad Țepeș*, Editură Academiei Republicii Socialiste România, București 1976.
- ____, "Politica Internă a lui Vlad Țepeș", *Revista de Istorie*, Tom 29, Nr. 11, 1976, ss. 1657-1672.
- ____, "Vlad The Impaler's Relations with Transylvania and Hungary", *Drakula Essays on the Life and Times of Vlad the Impaler*, Edited by Kunt W. Treptow, Center for Studies, 2019, ss. 95-121.
- STOIAN Emil, *Vlad Țepeș Mit și Realitatea*, Istorică Editura Albatros, București 1989.
- ȘTEFĂNESCU Ștefan, Țara Românească de la Basarab I "Intemeietorul" pînă la Mihai Viteazul, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București 1970.
- ____, "În Apărarea Țării și a Creștinătății. Țările Române în Ierarhia Medievală a Statelor Europene", *Istoria Românilor*, Vol. IV, Editura Enciclopedică, București, 2001.

- ŞERBAN Constantin, "Relațiile lui Vlad Țepeș cu Transilvania și Ungaria", *Revista de Istorie*, Tom. 29, Nr. 11, (1976), ss. 1697-1720.
- TANSEL, Selahattin, "Osmanlı Kaynaklarına Göre Fatih Sultan Mehmed'in Siyasi ve Askeri Faaliyeti" Türk Tarih Kurumu, 3. Baskı, Ankara 1999.
- T. MCNALLY Raymond and Radu Florescu, *In Search of Drakula*, New York 1994.
- Tursun Beğ, *Târîh-i Ebü'l-Feth*, (haz: Mertol Tulum), Baha Matbaası, İstanbul, 1977.
- TÜRKER Pınar Yiğit, "Orta Çağ Macar Krallığı'nda Sekelleri Askeri Faaliyetleri ve Osmanlı-Macar Mücadelesindeki Konumu", *Selçuk Türkiyat*, (2022), ss. 157-177.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, C. II, 12. Baskı, TTK Yay., Ankara 2019.
- VERAGATTI Radu Ștefan, Vlad Țepeș și Argeșul, *Muzeul Județan Argeș ARGESISS*, Studii și Comunicări, Seria Istorie, Tom XV, (2006), ss. 193-197.
- W. TREPTOW Kunt, "Aspects of the Ottoman Campaign Against Vlad III Drakula in 1462", *Drakula Essays on the Life and Times of Vlad the Impaler*, Edited by Kunt W. Treptow, Center for Studies, 2019, ss. 155-173.